

1. הבלוק הדמוקרטי הישראלי, חל"צ 515856631

2. זולת – לשוויון וחוויות אדם, ע.ר. 580679371

3. התנועה לרגולציה הוגנת, ע.ר. 580798361

באמצעות עו"ד מיכאל ספרד ו/או שניר קליין ו/או עינת
גייר כולם מרח' דוד חכמי 12, תל-אביב 6777812; טל:
03-6206947/8/9, פקס: 03-6206950

-- נ ג ד --

1. היועצת המשפטית לממשלה

2. פרקליט המדינה

3. משטרת ישראל

באמצעות ב"כ עו"ד מפרקליטות המדינה, משרד
המשפטים, רח' סלאח א-דין, ירושלים

4. ערוץ יהודי ישראלי בע"מ, ח.פ. 514812403

צלע ההר 44, מודיעין, ישראל

עתירה למתן צו על תנאי

זוהי עתירה לצו על תנאי במסגרתה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים 1-3 לתת טעם מדוע לא תפתח לאלתר חקירה פלילית לפי סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "החסד"פ"), בחשד לכך שבשידורי ערוץ 14 (המשיבה 4) פורסמו התבטאויות חוזרות ונשנות המהוות הסתה לרצח עם, הסתה לאלימות והסתה לגזענות.

תוכן עניינים

3	א. פתח דבר.....
6	ב. החלק העובדתי.....
6	I. הצדדים.....
7	II. פירוט החשדות.....
16	III. מיצוי הליכים.....
18	ג. הטיעון המשפטי.....
18	I. המסגרת הנורמטיבית.....
18	i. חשד לביצוע עבירות פליליות של הסתה בשידורי המשיב מס' 4.....
31	ii. חובת המשיבים לפתוח בחקירה על פי הדין הישראלי.....
34	iii. החובה לחקור בדין הבינלאומי.....
37	iv. האחריות הפלילית העולה מהחשדות.....
39	II. עילת התערבות.....
39	i. הימנעות מפתיחה בחקירה היא הפרה של חובה חוקית ובלתי סבירה באורח קיצוני.....
42	ד. סוף דבר.....

א. פתח דבר

"The power of the media to create and destroy fundamental human values comes with great responsibility. Those who control such media are accountable for its consequences"

(Media Case, Prosecutor v. Nahimana (Ferdinand) and others, Case No ICTR-99-52-T, Judgment and sentence, (December 3, 2003), Paragraph 945)

"משפט המדיה", הידוע גם כ"תיק רדיו רואנדה", הרשעת אנשי תקשורת בהסתה לרצח העם שהתרחש ברואנדה, בבית הדין הפלילי הבינלאומי לרואנדה)

"[...] עכשיו זה צריך להיות באמת השמדה טוטאלית. לא לפחד, נגיד, ממילים כמו 'אסון הומניטרי' [...]", (איתמר פליישמן, שודר בתכנית הפטריוטים בערוץ 14, וגם הועלה לחשבון הטוויטר של ערוץ 14, 26.11.2023);

"[...] צריך להפציץ בלי הבחנה. אנחנו מבחינים וזה דבר לא טוב. אני חושב, אמרתי את זה אתמול, אני אומר את זה עוד פעם, אפשר שחיל האוויר יעבוד קצת הרבה יותר ולא להבחין מעורבים ובלתי מעורבים [...]" (יעקב ברדוגו, פרשן ערוץ 14, משדר החדשות 2.11.2023);

"[...] ואנחנו נבוא להשמיד אותכם [מדגיש]. ל-ה-ש-מ-י-ד. להשמיד. תעבירו את זה, תריצו את הסרטון הזה שיראו כל החברים שלכם מה אנחנו עומדים לעשות לכם [...]", (שי גולדן, "ישראל הבוקר" ערוץ 14, 17.10.2023);

"[בעקבות הקרנת סרטון של חטיפת משפחת ביבס] [...] מול הדבר הזה – להשמיד להרוג ולאבד. לשרוף את הבתים, להשמיד את התשתיות, אני מקווה שכל האזור הזה בחאן יונס, אם צה"ל כבר נמצא בו, נשרף עד היסוד, שיהיה שמה רק אפר." (איתמר פליישמן, בתכנית "ריקלין ושות'", ערוץ 14, 19.2.2024);

"...ועזה זה עמלק, וצריך להשמיד [מדגיש] את העמלקים. [...] ולכן את עזה מצווה להשמיד כי יש שם משהו רע. [...] אתם מסתכלים על אנשים, תגרשו את האנשים. אבל את עזה, במתכונת שלה היום, צריך להחריב." (שמעון ריקלין בתוכנית "ריקלין ושות'", ערוץ 14, 11.2.2025);

1. בשבעה באוקטובר 2023 פשטו מחבלי החמאס וארגוני טרור נוספים על הנגב המערבי וביצעו טבח בתושביו. פשעי המלחמה והפשעים נגד האנושות שבוצעו בידי חמאס ביישובים הישראליים כנגד בני ובנות אדם חפים מפשע הם בלתי נתפסים ובלתי נסלחים. הטבח השיטתי של אזרחים, ילדים, נשים, קשישים וגברים, החטיפה של אזרחים וחיילים לצרכי מיקוח, האלימות המינית וההתעללויות באנשים ובגופות, עטפו את החברה הישראלית באבל כבד, בעצב עמוק ובזעם יוקד ומובן. החברה הישראלית שרויה בטרומה שייקח שנים לרפאה.
2. החל ממוצאי השבת הנוראה, החלו להישמע בערוץ 14, המשדר לכל בית בישראל, קריאות מפורשות ובוטות לרצח, הרג המוני והשמדה של אזרחי עזה, ולעיתים אף של הפלסטינים או הערבים כולם. קריאות אלו, אשר נאמרו על ידי דוברים שונים בערוץ, בהם מנחים ומשתתפים קבועים בתכניות הערוץ כמו גם אזרחים חוזרים, המשיכו להישמע בערוץ באופן קבוע אף בחלוף הימים והשבועות, והפכו למגמה עקבית ומתמשכת ולהסתה בוטה, גלויה, אשר אינה ניתנת לפרשנות אחרת.
3. דברים אלו הופיעו בתכניות הערוץ כמעט מדי יום וערב, כך שאפילו הצופה האקראי בשידורי הערוץ נחשף כמעט בהכרח להסתה בוטה ושיטתית לאלימות, לגזענות ואף לרצח עם.
4. לח"מ היה קשה מאוד לבחור מבין מאות ההתבטאויות שמסיתות לשלל פשעים שאמורים לזעזע כל בן אנוש אילו לצטט בפתח כתב עתירה זה, כי במשך שנה וחצי שידורי ערוץ 14 מנוקדים בקביעות ש"אין בעזה חפים מפשע", שיש "להשמיד", "למחוק", והרחמנים אומרים "לגרש" את אוכלוסייתה. במשך שנה וחצי שידורי ערוץ 14 מזינים את הציבור הישראלי בהתייחסות אל תושבי עזה כאל "חיות" שאותם יש "להדביר".
5. אם הדבר הזה מזכיר משהו לכל מי שמכיר את ההיסטוריה של האנטישמיות, אז האסוציאציה הזו אינה מקרית. היא מתבקשת. הדברים ששודרו בערוץ 14 אינם רק מזעזעים, הם גם מטרידים ומבישים. הח"מ, עורכי דין יהודים שנולדו בישראל וגדלו בה, לא העלו על דעתם כי עיסוקם המקצועי יוביל אותם לרגע בו יאלצו לעבור על מאות אמירות ששודרו על ידי כלי תקשורת מרכזי במדינה המוגדרת כבית הלאומי של העם היהודי, ובהן הסתה בוטה ומכוונת לביצוע פשעים כנגד קבוצה אנושית שלמה. לא האמנו שבמדינה שהוקמה לאחר השואה וחתמה מיד עם הקמתה על האמנה הבינלאומית למניעת וענישה של פשע רצח העם תתרחש הסתה עקבית לרצח עם; שמתוך העם שהיה קורבן לגזענות פרועה וארוכת ימים, יקומו מי שיסיתו באופן כל כך בוטה ונרחב לגזענות כלפי אחרים. העבודה על התיק הזה הייתה לא פשוטה לנו וקריאת העתירה לא תהיה פשוטה לקוראים אותה.
6. נרחבות ושיטתיות ההסתה ששודרה בערוץ 14 מאז ה-7 באוקטובר, כפי שעולה ממאות (!) ההתבטאויות המסיתות ששודרו בערוץ ושרק בחלקן תועדו על-ידי העותרים, מקפאת דם. ערוץ תקשורת שמצוי בכל בית בישראל, שצופים בו חיילים וקצינים שפועלים בשמה של מדינת ישראל בעזה, הפך למכונת הסתה לביצוע פשעי מלחמה, לאלימות ולגזענות.

7. ריבוי האמירות המסיתות והישנותן בשידורי הערוץ, כמו גם תוכן הדברים הכולל קריאות בוטות ומפורשות למעשי אלימות ולהרג המוני, הם חריגים גם על רקע אמירות מסיתות אחרות שנשמעו בציבוריות הישראלית בתקופה שלאחר השביעי באוקטובר.

8. ערוץ 14, פשוטו כמשמעו, הפך לפלטפורמה להסתה לביצוע פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות ואף השמדת עם. מאות ההתבטאויות, העובדה שהן נעשו על ידי האנשים המזהים ביותר עם הערוץ, והעקביות שלהן, כמו גם העובדה כי הדברים פורסמו בשידורי הערוץ מבלי שהובעה הסתייגות או (למעט במקרים חריגים שבחריגים) הובאה עמדה נוגדת אלא להיפך - על-פי רוב הדוברים/ות באולפן חיזקו ותמכו בדברי הסתה אלו בדינמיקה של שילהוב הדדי, כל אלה מצביעים על כך שמדובר בקו מערכתני שאומץ וקודם על ידי הערוץ בכוונת מכוון. דברים אלו מחייבים על כן בפתיחה בחקירה ומיצוי חקירת החשדות.

9. למרות חומרת הדברים, ועל אף תיעוד מלא של ההתבטאויות, תלונות העותרים ופניותיהם למשיבים נתקלו עד כה בחוסר מעש ואדישות משוועת. חודשים ארוכים חלפו בעת שהפניות הועברו מגורם אחד לאחר, כאשר כל אחד מהמשיבים מושך את ידו מתפוח האדמה הלוהט ומסרב למלא את חובתו על פי דין לפתיחה בחקירה ולחקירת החשדות.

10. החובה של מדינת ישראל לאכוף את החוק ולחקור חשדות להסתה פרועה (וכאן מדובר בחשד להסתות מהחמורות שאפשר להעלות על הדעת, כולל הסתה לרצח עם שבהתאם לדין הישראלי נושאת את העונש החמור ביותר הקיים בו), נטועה היטב בדינה הפנימי. אך מעבר לכך ישראל גם חוייבה בצו של בית הדין הבינלאומי לצדק, ברוב של 16 שופטים, הכולל גם את שופט האד-הוק שמונה על ידי ממשלת ישראל, נשיא בית המשפט העליון בדימוס אהרן ברק, נגד שופטת אחת, לבצע פעולות אכיפה כנגד מסיתים לרצח עם:

“The State of Israel shall take all measures within its power to prevent and punish the direct and public incitement to commit genocide in relation to members of the Palestinian group in the Gaza Strip”

(Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v. Israel), Order of 26 January 2024, I.C.J. Reports 2024, p. 192, Paragraph 86(3)).

11. על כן מוגשת העתירה דנן, בה מתבקש בית המשפט הנכבד להורות למשיבים לנקוט בצעד שהם חייבים על פי דין לעשות - לפתוח בחקירה ולברר עד תום את החשדות בהקדם האפשרי.

12. ובקש להדגיש כי בעתירה זו, כמו גם בתלונה שהוגשה, העותרים מבקשים להצביע על **המכלול של דברי ההסתה כפרוייקט שלם של ערוץ תקשורת מרכזי**. איננו עוסקים בעתירה זו בהתבטאות מסויימת זו או אחרת שאולי ראוי שתיחקר ושמפרסמה ייתן את הדין עליה, אלא במצבור של ההתבטאויות שהן בגדר קו מערכתני ושלמות שגדולה (חמורה) מסך חלקיה. העותרים סבורים כי היקף האמירות המסיתות ושכיחותן בערוץ מצביעות כאמור על קו

מערכת אשר חורג מעניינם של דוברים והתבטאויות פרטניות, וכי החקירה שתיפתח צריכה לבחון את הדברים בכללותם תוך בחינת אחריותם של בעלי תפקידים בערוץ כמו גם את אחריותו של הערוץ כתאגיד.

13. לפיכך, צורף כמשיב פורמאלי התאגיד שמפיק ומשדר את שידורי הערוץ, והינו המחזיק ברישיון לשידורי טלוויזיה (בהתאם לחוק הרשות השניה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן – 1990). משיב זה הוא המייצג של כלל מערך הערוץ, על עובדיו, עורכיו, ומנהליו. אבל החקירה שאנו דורשים שתבצע אינה אמורה להתמקד בתאגיד אלא להוביל אל האחראים למסע ההסתה המסוכן שמתואר בעתירה זו ויפורט להלן.

ב. החלק העובדתי

I. הצדדים

14. העותר 1, הבלוק הדמוקרטי הישראלי, הוא ארגון הרשום כחברה לתועלת הציבור, אשר פועל באמצעות מחקר, ניטור שיח ברשתות, עבודה ציבורית וחינוכית ועוד, להגנה על ערכים דמוקרטיים בישראל.

15. העותרת 2, עמותת זולת – לשוויון וזכויות אדם, היא עמותה רשומה שהוקמה בשנת 2020 למען חיזוק זכויות האדם והאזרח בישראל, ולקידום מדיניות של שוויון וזכויות אדם. העמותה פועלת כמכון למחקרי מדיניות העוסק בניתוח והנגשת מידע בזירה הפרלמנטרית, חברתית וחינוכית בנושאים הנוגעים להגנה על זכויות אדם וערכי יסוד דמוקרטיים.

16. העותרת 3, התנועה לרגולציה הוגנת, היא עמותה רשומה שמטרתה לפעול להגנה על זכויות אזרח, בין השאר, באמצעות קידום ושמירה על אתיקה מקצועית בתחום התקשורת.

17. המשיבה 1 היא היועצת המשפטית לממשלה העומדת בראש מערכת אכיפת החוק בישראל.

18. המשיב 2 הוא פרקליט המדינה העומד בראש הפרקליטות, אשר בסמכותו לאשר פתיחה בחקירה בעבירות בעלי רגישות מיוחדת, ובפרט עבירות הנוגעות לחופש הביטוי.

19. המשיבה 3 היא משטרת ישראל, האמונה על פי חוק לחקור חשדות לביצוע עבירות פליליות.

20. המשיבה 4, ערוץ יהודי בע"מ, היא חברה פרטית אשר מפיקה ומשדרת את ערוץ 14 מכוח רישיון שהוענק לה על ידי הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו.

II. פירוט החשדות

21. החל ממוצאי שבת הנוראה, ב-7.10.2023, החלו להתפרסם בערוץ 14 התבטאויות המהוות הסתה בוטה וחמורה לביצוע השמדה, פשעים נגד האנושות ופשעי מלחמה כנגד תושבי עזה ולעיתים אף כלפי "הערבים" גם בגדה המערבית. בנוסף הושמעו תדיר התבטאויות שמהוות הסתה לאלימות והסתה לגזענות כלפי הציבורים האמורים. דברים אלו נאמרו לא פעם על ידי מנחים ומשתתפים קבועים בתוכניות הערוץ, כמו גם על ידי מרואיינים שנבחרו להתראיין בערוץ. התבטאויות אלו הופיעו בתוכניות הערוץ כמעט מדי יום וערב, כפי שעולה מהדוגמאות שיפורטו להלן.

22. חשוב להדגיש כי חלק גדול מהדוברים הם משתתפים קבועים ואף מנחים בתוכניות הערוץ, וחלק אחר הם אורחים אשר מוזמנים לתוכניות הערוץ דווקא בגלל דעות קיצוניות ופרובוקטיביות, והם מוזמנים כדי להביע אותן בשידור.

***** טבלה ובה ריכוז של כ-250 התבטאויות שתיעדו העותרים, ואשר שודרו בערוץ 14, או (בחלק קטן) הועלו לחשבונות של הערוץ ברשתות החברתיות או לחשבונות כוכביו, מצ"ב ומסומנת נספח 1. כל ההדגשות בתמלול ההתבטאויות, כמו גם הטקסט בסוגריים מרובעים, נוספו על ידי הח"מ.**

***** יצוין כי ברשות העותרים עותק דיגיטלי של הטבלה הכולל קישורים לצפייה בסרטונים. ככל שהדבר יתבקש, העותרים יגישו לבית המשפט כונן נייד עם העתק של הסרטונים (הרבים).**

23. נאמר כבר עתה כי חלק מההתבטאויות המתועדות בנספח הן כאלו אשר מהוות כשלעצמן עבירת הסתה לרצח עם, לאלימות או לגזענות, או לכל הפחות מקימות חשד לעבירת הסתה כאמור. כלומר מדובר בהתבטאויות מובהקות אשר אף אם יעמדו במנותק ממסכת ההתבטאויות הכוללת, יש בהן להקים עבירה פלילית, מבחינת תוכן הדברים ונסיבות פרסומם.

24. לעומת זאת, חלק מההתבטאויות הן כאלו אשר אילו עמדו בפני עצמן, כלומר אם היה מדובר באמירה בודדת כזו או אחרת אשר שודרה במסגרת שידורי הערוץ, ייתכן ולא היה בהן להקים עבירה פלילית, הן מבחינת משמעות הדברים אשר עשויים להיות עמומים כאשר הם עומדים כשלעצמם, והן מבחינת מידת הסכנה הטמונה באמירה בודדת ושיקולים בדבר חופש הביטוי אשר עשויים לגבור בנסיבות אלו. אלא שכפי שעולה מריכוז ההתבטאויות, לא מדובר בהתבטאויות בודדות או חריגות, אלא בקו מערכתי ובאמירות אשר שבו ושודרו במסגרת שידורי הערוץ. בנסיבות אלו, גם אמירות שאולי ניתן לטעון לגביהן שלבדן ובמנותק מרצף ההתבטאויות וההקשר של שידורי הערוץ ומסריו החוזרים ונשנים, הן עמומות מדי כדי להקים אחריות בפלילים, נטענות במשמעות פלילית אשר נלמדת ממכלול השידורים. כך גם הפוטנציאל ההרסני של הדברים מועצם לנוכח אמירות חוזרות ונשנות. כפי שיפורט בהמשך, לא ניתן לנתק את האמירות ממכלול שידורי הערוץ, ובחינתן צריכה להיעשות אם כן על רקע זה.

25. כך למשל – האמירה ש"אין בעזה חפים מפשע", שהיא אולי המסר העקבי ביותר ששידורי הערוץ מבטאים בוקר וערב זה שנה ושבעה חודשים, מקבלת משמעות קטלנית במיוחד על רקע ההקשר של מלחמה קשה, העובדה שאלפי חיילים שלוחמים ברצועת עזה צופים בערוץ, ושלצד האמירה שאין חפים מפשע ברצועה מובאות אמירות לפיהן יש להגיב לטבח שאירע בשבעה באוקטובר **"בשמד טוטאלי"**, שיש **"להשמיד, להרוג ולאבד"** ש"יש להשמיד את החולדות" ועוד כהנה וכהנה.

26. כן יוער, כי במסגרת ריכוז ההתבטאויות המפורט בנספח נכללות גם אמירות אשר אין בהן להקים עבירה פלילית (גם על רקע מכלול ההתבטאויות כאמור), אלא שמדובר באמירות אשר עשויות לשפוך אור על הלך הרוח בשידורי הערוץ ולתרום להבנת משמעותן של אמירות אחרות כפי שאלו נתפשות על ידי צופי הערוץ.

27. להלן נביא דוגמאות ספורות להתבטאויות ששודרו בערוץ אשר יש בהן להעלות חשד לביצוע עבירות הסתה. יצוין כי בסיס הנתונים המלא של ההתבטאויות אשר תועדו על ידי העותרים כולל עשרות רבות של אמירות מסוג זה. בשל קוצר היריעה, נביא להלן דוגמאות בלבד הממחישות את הדברים.

א. ביום 1.11.2023 בתכנית הדגל של הערוץ "הפטריטים" אמר הפאנליסט ואחד מכוכבי ערוץ 14, איתמר פליישמן, את הדברים הבאים:

"[...] מלחמת קיום היא אומרת שיש דברים, בטח כיהודי, שעושים לעם שלנו שאם אנחנו לא נגיב עליו בשמד טוטאלי [מדגיש] – טוטאלי! מוחלט! ולא משנה מה קורה – אין לנו זכות קיום [...]"

ב. במוצאי יום הטבח בעוטף, בשעה 19:00 בערב, פרסם שמעון ריקלין, גם הוא אחד מכוכבי הערוץ, מנחה התכנית "ריקלין ושות'" ומי שמזוהה עם הערוץ ציבורית, בחשבון הטוויטר שלו את הדברים הבאים: **"את עזה צריך למחוק מעל פני האדמה"**. ציוץ זה זכה לכ- 69,000 צפיות ולכ- 2000 חיבובים (like).

ג. עוד באותו ערב פרסם שמעון ריקלין פוסט נוסף בו העלה את השאלה הבאה: **"תגידו. למה בעצם יש לנו פצצת אטום?"**. פוסט זה זכה ללמעלה מ-156,000 צפיות. ויודגש, כי חשבונות של "כוכבי הערוץ" ובהם ריקלין ברשתות החברתיות צוברים את כוחם ואת היקפי חשיפתם בזכות הפרסונה הטלוויזיונית שלהם בערוץ, ולהיפך: הערוץ צובר פופולריות וחשיפה בזכות הנוכחות של כוכביו ברשתות החברתיות, שם הם מקדמים את תכניות הערוץ. לפיכך, לדברים המתפרסמים על ידם ברשתות החברתיות זיקה ברורה לערוץ.

ד. ביום 19.2.2024, בתכנית "ריקלין ושות'" אמר הפאנליסט הקבוע איתמר פליישמן את הדברים הבאים: **"להשמיד להרוג ולאבד. לשרוף את הבתים, להשמיד את התשתיות, אני מקווה שכל האזור הזה בחאן יונס, אם צה"ל כבר נמצא בו נשרף עד היסוד, שיהיה שמה רק אפר [...]"**.

- ה. ביום 10.10.2023 התארח ח"כ לשעבר משה פייגלין בתכנית "ישראל הבוקר" ונשא את הדברים הבאים, שזכו להסכמה ואישור מצדו של המנחה שי גולדן:
- "[...] אם 3 ימים אחרי הטבח המחריד הזה [...] נותרה אבן על אבן בעזה [...] ועזה לא ברגע זה דרזדן – סופת אש! – כל עזה! [...] אז המשמעות היא שלא הבנו כלום [...] וכולנו צריכים לדרוש את זה ורק את זה [...]"
- ו. ביום 26.11.2023, בעת שעסקת החטופים הראשונה יצאה לפועל והייתה הפוגה בלחימה בין הצדדים, נשא איתמר פליישמן את הדברים הבאים, אשר כמו לקוחים מתקופות אפלות בהיסטוריה. יצוין כי דברים אלו אף זכו להפצה על ידי הערוץ בעמוד הטוויטר שלו.
- "[...] ניצחון יהיה כאן בתנאי אחד: בתנאי שהיהודים ישמידו את החולדות האנטישמיות שעשו את הסיפורים האלה [...] עכשיו זה צריך להיות באמת השמדה טוטאלית. לא לפחד, נגיד, ממילים כמו 'אסון הומניטרי'. מי שעושה דבר כזה, אסון הומניטרי זה הדבר הכי טוב שהוא יכול לקבל מאיתנו. ואת האנרגיה הזאת של הימים האלה אנחנו צריכים לקחת, להעלות [...] בעוצמה שהם לא דמיינו, ופשוט להדביר אותם כדי שאף אחד לא יעיז לעשות דבר כזה [מחיאות כפיים]."
- ז. דברים דומים אמר מר פליישמן מספר ימים קודם לכן, ביום 23.11.2023 בתכנית "הפטריטים":
- "כל הזמן מדברים: 'מה יהיה עם אסון הומניטרי?'. זה לא כזה אסון אם יהיה אסון הומניטרי בעזה. זה לא אסון. זה אפילו דבר לא רע בכלל. זה אפילו טוב שהם יזכרו שהדבר הזה קרה [מחיאות כפיים]."
- ח. עוד אמר מר פליישמן בתכנית מיום 21.2.2024 את הדברים הבאים, בהם קרא להשתמש בהרעבה כאמצעי לחץ כלפי האוכלוסייה האזרחית:
- "[...] אני גם חושב שהפתרון היותר הומני הוא להרעב אותם. אוקיי? [...] לכן בעיני האינטרס הישראלי הוא רעב בעזה ואסון הומניטרי בעזה [...]"
- ט. ביום 25.2.2024, שמעון ריקלין התבטא באופן הבא בתכניתו: "[...] צריך להחריב את עזה – מחריבים אותה. צריך לגרום להם סבל – גורמים להם סבל [...]"
- י. בהמשך אותה תכנית אמר הפאנליסט אלי יוסיאן את הדברים הבאים המתירים את דמם של האוכלוסייה האזרחית בעזה: "ריקלין, כל יום מחסלים 100 מחבלים? [...] יש שם שניים וחצי מיליון מחבלים!"
- יא. ביום 12.10.2023 פרסם כוכב הערוץ ומנחה תכנית הדגל שלו "הפטריטים", ינון מגל בחשבון הטוויטר שלו סרטון בו נראות פצצות רבות במתקן חיל האוויר כאשר ברקע נאמר "כל זה הולך ליפול בקרוב מאד, היום מחר, על עזה" וכתב "להשמיד".

יב. ביום 13.10.2023 פרסם שמעון ריקלין בחשבון הטוויטר שלו את הדברים הבאים, בהם במסווה של דרשה על סיפור מקראי קרא להשמיד את תושבי עזה (הדגשה בקו תחתון שלנו):

"ישראל דורשת מכל האוכלוסיה מצפון הרצועה ועד נחל עזה להתפנות.

נחל עזה הוא השם של נחל הבשור ליד עזה.

ובתנך.

הבשור מוזכר בפרשת פשיטת ההרס של עמלק על הנגב המערבי. ולקחת שבויים רבים.

דוד רודף אחריהם ומשמיד אותם ומשחרר את השבויים.

והנה התנך שזור בסיפור חיינו תמיד.

וכמו דוד.

אנו נכה ונשמיד את העמלק היושב באזור נחל עזה"

יג. דברים דומים פורסמו באותו יום גם על ידי מנחה הערוץ אראל סג"ל בחשבון הטוויטר שלו:

"אין חפים מפשע בעזה

מחה זכר עמלק"

יד. דברים ברוח זו אמר שמעון ריקלין אף לאחרונה, בתכניתו מיום 11.2.2025:

"יש מצווה למחות את עמלק [...] ועזה זה עמלק, וצריך להשמיד את העמלקים [...]
ולכן את עזה מצווה להשמיד כי יש שם משהו רע".

טו. עוד באותה טרמינולוגיה, ביום 7.12.2023 פרסם ינון מגל סרטון בו נראים חיילים שרים שיר הקורא למחות את זרע עמלק, שהשורה החוזרת בו היא "אין בלתי מעורבים". מגל אף פרסם את מילות השיר המלא (ההדגשה בקו תחתון שלנו):

"את עזה אני בא לכבוש

ולחיזבאללה נותן בראש

ובמצווה אחת דבק

למחות את זרע עמלק

את הבית השארתי מאחור

ועד הניצחון אני לא אחזור

את הססמה שלנו מכירים

אין בלתי מעורבים"

פרסום זה הוא דוגמא להיזון החוזר בין שידורי הערוץ לבין החיילים בשטח, כאשר הערוץ וכוכביו נותנים במה ומעודדים את אותם מסרים המופצים על ידם כשאלו מאומצים על ידי החיילים, שהם קהל יעד מרכזי לערוץ, ושדרניו מתגאים לא פעם בפופולריות שלו בקרבם.

הדברים זכו לצפיות של למעלה מ-360,000 אנשים (ולאזכור בכתב התביעה של דרום אפריקה כנגד ישראל בטענה כי פרסום זה, לצד שורה של פרסומים אחרים מעידים על כוונה לביצוע השמדת עם, כפי שיפורט בהמשך).

טז. ביום 15.10.2023, שודר במסגרת התכנית "ישראל נלחמת עם עופר גולן" מסר מצולם מטעם הזמר אייל גולן בו הוא קרא "למחוק את עזה לגמרי. לא להשאיר שם בן אדם אחד. זה פשוט חיות אדם". הדברים פורסמו אף בחשבון הטוויטר של הערוץ וזכו ליותר מ-450,000 צפיות.

יז. דברים דומים נאמרו על ידי גבי סיבוני, משתתף קבוע בתכניות הערוץ, בתכניתו של יעקב ברדוגו מיום 20.2.2025:

"כל העזתים הם רשעים של אומות העולם. זה העם הזה. "עם" ... זה הקבוצה הברברית הזאת, זה האספסוף הזה, ואין להם שום זכות קיום לכלום [...] הצדק הגדול יהיה כשעזה תהיה נקייה מעזתים".

יח. ביום 17.10.2023, הקריא מנחה תכנית הבוקר של הערוץ שי גולדן את המונולוג מקפיא הדם הבא:

"אנחנו באים. אנחנו באים. אנחנו באים לעזה. אנחנו באים ללבנון. אנחנו נבוא לאיראן. אנחנו נבוא לכל מקום [...] אנחנו נשמיד את האויב. אנחנו נשמיד את האויב! [מדגיש] אנחנו נחזיר את המזרח התיכון לסיטואציה שבה הערבים מפחדים פחד מוות מיהודים [...] אז אם על גלעד שליט שחררנו 1000 מחבלים, תביאו בחשבון כמה אנחנו הולכים להרוג מכם וכמה אנחנו הולכים לבצע בכם על כל אחד מ-1300 שרצחתם, שדדתם, אנסתם, ביזיתם, חיללתם, מה לא עשיתם. לא ראיתם מספרים כאלה בדברי ימי האומה הערבית! אני מעדכן אותכם שזה בא, למקרה שאתם מבולבלים. אני מעדכן אתכם שזה בא! מספרים שלא דמיינתם שאפשר בכלל להגיע אליהם. ואנחנו מוכנים להיכנס לבידוד בינלאומי, ומוכנים לריב עם ארה"ב, ומוכנים לריב עם כל העולם ואחותו. כמה שנצטרך עד שכולכם – כולל כל התומכים שלכם – תעלו לפגוש את אללה, אנחנו נהרוג. שיהיה ברור. שיהיה ברור. זה המצב בישראל. זה הסנטימנט. ואם אתם רוצים לראות את היהודים בפעולה, אתם תכף תקבלו מה שביקשתם, תכף תקבלו. אז תחגגו ברשתות החברתיות, תעשו "free Palestine", תעשו את כל המסכנות שלכם – ואנחנו נבוא להשמיד [מדגיש] אותכם. ל-ה-ש-מ-י-ד. להשמיד. תעבירו את זה, תריצו את הסרטון הזה שיראו כל החברים שלכם מה אנחנו עומדים לעשות לכם [...]".

יט. ביום 9.10.2023, בתכנית "הפטריטים" ששודרה בשעות הערב, שודרו חילופי הדברים הבאים בין משתתפי התכנית אראל סג"ל וותם זמרי, שניהם שדרנים מרכזיים בשידורי ערוץ 14, בהם התייחסו במפורש לכך שצריך להרוג לא רק את החמאס.

"זמרי: [...] כל שיחות ה'בוא נחסל את מי שהשתתף בזה' גם הן כבר לא רלבנטיות. נגמר האירוע, אראל, זה לא עכשיו שאנחנו מענישים על משהו, אנחנו צריכים לגמור את הסיפור הזה.

[...]

סג"ל: אני לא חושב שצריך להרוג רק את החמאס. [...] זה לא רק צריך להרוג את החמאס. כל אחד מהקניבלים צריך למות"

כ. דברים דומים נאמרו גם על ידי מי שהיתה פאנליסטית קבועה בערוץ 14, נווה דרומי, בתכנית "הפטריטים" מיום 12.10.2023:

"[...] אני רוצה שהיעד של צה"ל יהיה שבסוף, בסוף, בעזה יש ילדים, נשים, חתולים וכלבים."

כא. ביום 6.5.2024 בתכנית של בועז גולן, אמר דני נוימן, משתתף קבוע בתכנית, את הדברים הבאים, המהווים הסתה ברורה ומפורשת כנגד האוכלוסייה האזרחית בעזה:

"[...] ביום יומיים הראשונים היינו צריכים להרוג 100,000 עזתים [...] מתי מעט אולי בני אדם שם. מתי מעט אולי בני אדם שם. 90 ומשהו אחוז מחבלים ומעורבים! לא בלתי מעורבים, אין דבר כזה בלתי מעורבים [...]"

כב. ביום 29.10.2023 התארח בתכנית "הפטריטים" מר אליהו יוסיאן, המציג עצמו כחוקר ופרשן לענייני ערבים, שקיבל פעמים רבות במה בערוץ, ופרש את משנתו באופן הבא וללא מפריע (ובהמשך הדברים אף פורסמו בעמוד הטוויטר של הערוץ):

"[...] אין חפים מפשע. זה בדיוק, כשאתה אומר 'אוכלוסייה', אין אוכלוסייה. יש שני מיליון וחצי טרוריסטים [...] ברגע שבעזה אין חף מפשע, אז אין טעם ל'הקש בגג'. כי כולם טרוריסטים."

כג. ביום 14.10.2023 אמרה נווה דרומי, פאנליסטית בתכנית "הפטריטים" ואחת מכוכבות הערוץ באותה עת, את הדברים הבאים:

"[...] אין חפים מפשע. פליישמן מדבר כל הזמן על הנכבה. הם ב'48 הביאו על עצמם את הנכבה. עכשיו תהיה להם נכבה שנייה, אבל אמיתית. לסיים את העבודה של בן גוריון'."

כד. בתכנית "הפטריטים" מיום 8.8.2024 ביטאה דנה ורון, אחת מכוכבות הערוץ, את הדברים הבאים:

"[...] אני ציפיתי למסות הרבה יותר גדולות של הרג בקרב החמאסניקים ובקרב אזרחי עזה שהם כולם, כמו שאנחנו יודעים, לא 'בלתי מעורבים' [מחוזה מרכאות באוויר]..."

כה. ברוח דומה, ביום 2.11.2023 בתכנית "הפטריטים", התנהל דיון לגבי הוראות הפתיחה באש באזורי לחימה בהם מצויים אזרחים, ושודרו חילופי הדברים הבאים בין מנחה התכנית, ינון מגל לבין הפאנליסט אלדד יניב:

"מגל: אז מה לעשות? אתה רואה אזרחים..."

יניב: לפתוח באש! לפתוח..."

מגל: לירות על אזרחים?

יניב: בוודאי! בוודאי! הם לא אזרחים [מחיאות כפיים]."

כו. ביום 2.11.2023 באולפן חדשות ערוץ 14 הופיע הפאנליסט הקבוע והפרשן מר יעקב ברדוגו, והתבטא באופן הבא:

"[...] צריך להפציץ בלי הבחנה. אנחנו מבחינים וזה דבר לא טוב [...] אפשר שחיל האוויר יעבוד קצת הרבה יותר, ולא להבחין מעורבים ובלתי מעורבים [...]".

כז. ביום 9.10.2023 בתכנית הבוקר נשא שי גולדן מונולוג בזכות מערכה איזורית כוללת ובמסגרתו אמר את הדברים הבאים, המעודדים להתיר את הרסן בפעילות צה"ל:

"[...] צה"ל צריך להשמיד את האויב ולא מעניין מי ייפגע בדרך! אין מוסר. אין בג"ץ. אין גלי בהרב-מיארה. תם הטקס. ביום שבת הטקס תם. נקודה".

כח. עוד באותו ביום התבטא נועם פתחי המשמש כפאנליסט בתכנית "הפטריויטים" באופן הבא:

"[...] כשאנחנו רואים את התמונות של ההפצצות של הבניינים ושל הגופות מעזה, בפעם הראשונה, אני לפחות אומר Who cares? זה לא מספיק. זה לא מעניין, זה צריך להיות הרבה יותר חזק".

כט. ביום 10.3.2024 התארח בתכנית "הפטריויטים" הזמר קובי פרץ, לאחר אירוע בו הופעתו לפני חיילים הופסקה מאחר ששר את השיר הגזעני "שיישרף לכם הכפר", ושודרו חילופי הדברים הבאים:

"איתמר פליישמן: "אני לא יודע אם אתה עוקב אחרי החדשות: אנחנו שורפים להם ת'כפר וטוב שאנחנו שורפים להם ת'כפר! [מחיאות כפיים] [...]"

קובי פרץ: אני יגיד את זה בכל מקום. לא רק אני אומר את זה, דרך אגב, גם כל החיילים חושבים כמוני. כמו שאמר ידידי היקר, אנחנו לא שורפים להם את הכפר, אנחנו מוחקים להם ת'כפר וצריכים לשרוף להם ת'כפר. אני, לי מותר להגיד את מה שלו אסור [מחיאות כפיים]."

ל. מייד לאחר דברים אלו התבדחו המשתתפים על כמות ההרוגים בעזה ואמרו את הדברים הבאים:

"מגל: [...] אני רק מזכיר לך שביידן הציב לנו קו אדום וזה 30,000 פלסטינים. 29,900 – הוא עובר. [מחיאות כפיים]

פרץ: מה 30,000? כל יום!"

לא. בשעות הערב של יום 7.10.2023, במסדר מיוחד של תכנית "הפטריויטים", הוחלפו הדברים הבאים בין מנחה התכנית ינון מגל לבין אלדד יניב, אז משתתף קבוע בתכנית:

”יניב: [...] אנחנו לא במאבק עכשיו של כמה ערבים הורגים בעזה...”

מגל: למה לא? למה לא? יש לזה משמעות גדולה! הם צריכים לדעת שפי.. שישים ריבוא, שישים ריבוא המספר צריך להיות יותר גדול ממה שרצחו לנו”

לב. בהמשך אותה תכנית, במסגרת חילופי דברים בין מגל לבין שמעון רקלין, התבטא ריקלין באופן המסית להרג בלתי מובחן של אזרחים:

”ריקלין: [...] נשאר רק שצה”ל, כנראה הממשלה כבר מבינה, שצה”ל יבין שהגיע הזמן לפעול. להוריד את הכפפות! יש לכם אישור.

מגל: מה זה אומר?

ריקלין: זה אומר קודם כל – בלי הקש בגג, וזה אומר להפסיק לדאוג לתושבי עזה יותר משהחמאס דואגים. אם יש שם מחבלים – לפגוע בהם גם אם פוגעים שמה באזרחים. זה אומר שיהיה הרג! הרג גדול בעזה! מחבלים זה מחבלים, אנחנו לא פוגעים באוכלוסייה אזרחית בכוונה, אבל אם גם כנזק משנה אזרחים נפגעים – לא להצטער! להוריד את הבניינים הגבוהים, לעשות חורבן בעזה שהם יצטערו על היום שהם נולדו!”

לג. בתכנית ”הפטריזטים” מיום 3.8.2024 נתן ינון מגל במה לציוץ מטעם חייל מילואים בשם דביר לוגר והקריא את הדברים הבאים:

”ההרס שקיים בעזה נותן לי הרגשה טובה. עזה במצב של השמדה. המון מבנים שכבר לא קיימים בנוף. מכונת ההרס חייבת להמשיך לעבוד כדי שיהיה ברור שאין להם לאן לחזור. ייאוש כתכנית עבודה”.

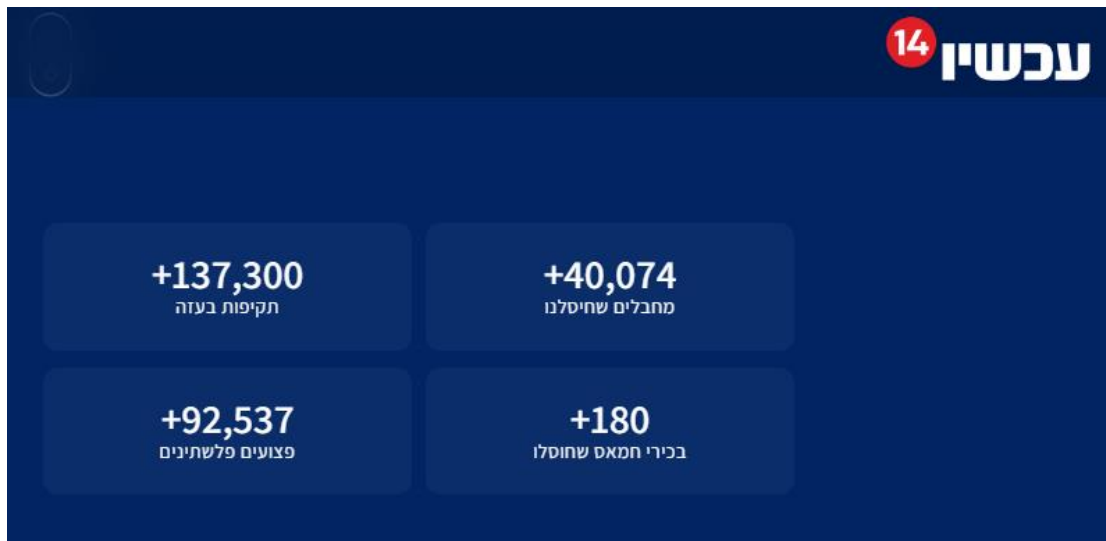
פרסום זה מדגים אף הוא את ההיזון החוזר בין שידורי הערוץ לציבור החיילים, על ידי מתן במה לחיילים המהדהדים את המסרים המופצים על ידי הערוץ באופן שיטתי.

לד. דברים ברוח דומה נאמרו על ידי יונתן זמרי בתכנית ”הפטריזטים” מיום 16.9.2024: ”[...] הרס הוא מטרה במלחמה הזאת, עזה צריכה להיות מקום לא כשיר למגורים [...]”.

28. האמור לעיל הינו דוגמאות בתמצית בלבד של הנאמר בערוץ 14, יום יום, שעה שעה, מתוך תיעוד של מאות אמירות ברוח דומה.

כאמור טבלה עם פירוט מלוא האמירות אשר תועדו על ידי העותרים צורפה כנספח 1 לעתירה.

29. בנוסף, בעמוד ”ישראל מנצחת” מטעם הערוץ ובעמוד הבית באתר האינטרנט הרשמי של ערוץ 14, התנוסס בחודשים הראשונים למלחמה ועד למאי 2024 מונה אשר ציין את מניין ההרוגים הפלסטינים תחת הכותרת ”מחבלים שחיסלנו”. מניין זה כולל את סך ההרוגים הפלסטינים, הכולל מספר לא מבוטל של אזרחים גם לשיטת ישראל, באופן המצביע על הגישה הרשמית של הערוץ לפיה **כל תושבי עזה הם מחבלים בני מוות**. יצוין כי אתר ”ישראל מנצחת” ובו מופיע המונה עדיין מפורסם, אך ככל הנראה הפסיק להתעדכן.

30. בחינת ההתבטאויות שתועדו על ידי העותרים וניתוח משפטי שלהם מעלה שהערוץ שידר **עשרות** אמירות בתקופה זו הקוראות **להשמדה** ו/או **ביצוע רצח עם** או תומכות בהשמדה ו/או ביצוע רצח עם, לצד **עשרות רבות** של אמירות **נוספות** הקוראות לביצוע **פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות** או תומכות בביצוע פשעים אלו. בתוך כך תועדו התבטאויות חוזרות ונשנות ויומיומיות שכללו קריאות ל**שימוש בהרעבה כשיטת לחימה**, וכן התבטאויות המסיתות לגזענות כנגד תושבי עזה וכנגד הפלסטינים בכללותם.

31. לא מדובר רק באמירות ששודרו בסמוך ל-7.10, אלא באמירות הנפרשות לאורך תקופה ארוכה ואף בשוך סערת הרגשות שעורר הטבח. בהקשר זה אף יש לציין כי במקרים רבים גם אמירות משידורים מוקדמים הסמוכים לאירוע התאפיינו בנימה קלילה ואף מבודחת, באופן המעיד על כך שהדברים לא נאמרו מתוך סערת רגשות.

32. מהאמור עולה שאפילו הצופה הארעי בשידורי הערוץ נחשף כמעט בהכרח להסתה שיטתית, בוטה, ומחפירה להשמדה, לביצוע פשעים נגד האנושות ופשעי מלחמה, ולמצער הסתה לאלימות והסתה לגזענות, מפיהם של אנשי תקשורת בעלי במה בערוץ הנקלט בכל בית בישראל, חלקם מכנים עצמם "עיתונאים", כולם סלבריטאים ומשפיעני תקשורת ורשת.

33. מסקירת התכנים לאורך חודשים ולרוחב כלל לוח השידורים בערוץ, ניתן להבין שלא מדובר בפליטת פה של אדם כזה או אחר, אלא קו מערכתי שכל כולו מוקדש לערעור האבחנה בין תושבים חפים מפשע בעזה לבין טרוריסטים מחמאס, ועידוד פגיעה פיזית בהם בדרכים שונות, יצירתיות ומחליאות כאחד.

34. ערוץ 14 הפך מאז ה-7 באוקטובר לפלטפורמה להסתה לביצוע פשעים חמורים, באופן המחייב את מעורבותם של גופי אכיפת החוק ופתיחה בחקירה פלילית, כפי שיפורט בהמשך.

III. מיצוי הליכים

35. ביום 23.9.2024 פנו העותרים למשיבים מס' 1 ו-2 בדרישה לפתוח בחקירה כנגד משיב מס' 4 לאור מאות התבטאויות אשר שודרו בערוץ אשר מעלות חשד ממשי להסתה שיטתית ומתמשכת בשידורי הערוץ. במסגרת הפנייה עמדו המשיבים על חובתן של רשויות אכיפת החוק לחקור ולהעמיד לדין מסיתים בכלל ומסיתים להשמדת עם בפרט, וזאת אף לאור התחייבויותיה של מדינת ישראל בפני בית הדין הבינלאומי ובהתאם לחובותיה בדין. לפנייה צורף מאגר ההתבטאויות אשר תועדו על ידי העותרים, ובו למעלה מ-250 התבטאויות המעלות חשד לעבירות הסתה שונות. יצוין כי לצד תיעוד ההתבטאויות בכתב, למאגר זה צורפו קישורים לצפייה בשידור הרלבנטי שבמסגרתו שודרה כל אמירה, באופן המאפשר להתרשם מנסיבות אמירתה ושידורה.

***** פניית העותרים מיום 23.9.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 2 לעתירה.**

36. יצוין כי במקביל נשלחה פנייה מטעם העותרים לרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו עם פירוט דומה של ההתבטאויות, בטענה כי הדברים מהווים הפרה של תנאי הזיכיון של הערוץ ומחייבים על כן הטלת סנקציות חמורות על הערוץ. עד כה טרם התקבל מענה מהותי לפנייה ולמיטב ידיעת העותרים לא נעשה דבר בנושא.

***** פניית העותרים לרשות השנייה מיום 23.9.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 3 לעתירה.**

37. במענה מיום 26.9.2024 מטעם משיב מס' 2 נמסר כי הטיפול בפנייה הועבר ללשכת המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים).

***** תשובת פרקליט המדינה מיום 26.9.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 4 לעתירה.**

38. ביום 7.10.2024 נשלח למשיבה מס' 1 עותק מעודכן של מאגר ההתבטאויות עם קישורים מתוקנים לסרטונים הטעונים אישור גישה, במטרה למנוע את הפצתם.

***** פנייה באמצעות טופס מקוון מיום 7.10.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 5 לעתירה.**

39. במענה מיום 14.10.2024 נמסר מטעם משיבה מס' 1 כי הפנייה הועברה לטיפול פרקליט המדינה.

***** תשובת משיבה מס' 1 מיום 14.10.2024 מצ"ב ומסומן כנספח 6 לעתירה.**

40. במענה מיום 15.10.2024 נמסר מטעם פרקליט המדינה כי הנושא הועבר לטיפול לשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים מיוחדים).

***** תשובת פרקליט המדינה מיום 15.10.2024 מצ"ב ומסומן כנספח 7 לעתירה.**

41. במענה מיום 29.10.2024 מטעם המשנה לפרקליט המדינה (תפקידים מיוחדים) נמסר כי לאחר עיון בפנייה, לא נמצא שיש מקום לטפל בה שלא בדרך של הגשת תלונה למשטרת ישראל, אשר

אמונה על חקירת החשדות. על כן צוין כי לעותרים עומדת האפשרות להגיש תלונה למשיבה מס' 2.

***** תשובת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים מיוחדים) מיום 29.10.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 8 לעתירה.**

42. יצוין כבר עתה, כי מדובר בצעד שאין בו אלא למשוך זמן ולדחוק את הקץ של קבלת החלטה על פתיחה בחקירה, שכן בהתאם להנחיית פרקליט המדינה מס' 14.12 בדבר "אישור לפתיחה בחקירה ולהעמדה בדין בעבירות או עניינים בעלי רגישות מיוחדת" (להלן: "הנחיית פרקליט המדינה") פתיחה בחקירה בעבירות הסתה טעונה אישור של הגורם המוסמך בפרקליטות המדינה. על כן ממילא נדרשת החלטת המשיבים 1-2 בעניין, ולכן גם נעשתה הפנייה אליהם מלכתחילה.

43. אף על פי כן, העותרים פעלו על פי הנחיית המשנה לפרקליט המדינה וביום 3.12.2024 הגישו תלונה במשטרה באמצעות המערכת המקוונת. לתלונה צורפה פנייה מפורטת עם פירוט החשדות וכן מאגר ההתבטאויות.

***** אישור בדבר הגשת תלונה ופנייה מפורטת למשטרת ישראל מיום 3.12.2024 מצ"ב ומסומנים כנספח 9 לעתירה.**

44. בהמשך לכך פנו העותרים ביום 9.12.2024 ליועמ"שית, לפרקליט המדינה ולמשנה לפרקליט המדינה (עניינים מיוחדים) וצינו כי בהתאם למענה שהתקבל, הוגשה תלונה במשטרה ונפתח תיק חקירה. לאור האמור בהנחיית פרקליט המדינה, דרשו העותרים כי החקירה תאושר על ידי הגורם המוסמך בפרקליטות המדינה בהקדם האפשרי.

***** פנייה מיום 9.12.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 10 לעתירה.**

45. כמו בפניות קודמות, גם במענה לפנייה זו התקבלו מענים שעידכנו את העותרים בדבר העברת הטיפול בפנייה מגורם זה לאחר בפרקליטות המדינה. במענה מיום 11.12.2024 מטעם פרקליט המדינה נמסר כי הטיפול בפנייה הועבר ללשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים מיוחדים), ואילו במענה מיום 16.12.2024 מטעם היועמ"שית נמסר כי הנושא הועבר לטיפול של לשכת פרקליט המדינה.

***** תשובת פרקליט המדינה מיום 11.12.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 11 לעתירה.**

***** תשובת היועמ"שית מיום 16.12.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 12 לעתירה.**

46. לבסוף התקבל מענה לגופה של הפנייה רק ביום 29.12.2024 מטעם המשנה לפרקליט המדינה. בתשובה נמסר כי זה יידרש לנושא רק עם העברת התיק אליו ממשטרת ישראל. גם במענה זה ניכר חוסר נכונותו של המשנה לפרקליט המדינה לטפל בנושא, וזאת אף על פי שכאמור מדובר בעניין אשר על פי הנחיית פרקליט המדינה מצוי בסמכותו ובאחריותו, ולמרות שמלוא החומרים המצויים בתיק החקירה הועברו אף לפרקליטות המדינה ועל כן היו ברשותו כבר באותה עת.

***** תשובת המשנה לפרקליט המדינה מיום 29.12.2024 מצ"ב ומסומנת כנספח 13 לעתירה.**

47. לאור האמור, ומאחר שמתשובה זו עולה כי תיק החקירה לא קודם וטרם הועבר לפרקליטות לצורך אישור פתיחה בחקירה, פנו העותרים ביום 6.1.2025 לסני"צ לינור לוי, מפקדת תחנת מודיעין בבקשה לקדם את תיק החקירה. יצוין כי מייד לאחר הגשת התלונה נמסר לעותר מס' 1 טלפונית כי התלונה הועברה לטיפול משטרת מודיעין, ולכן מוענה הפנייה לתחנה זאת.

***** פנייה לתחנת מודיעין מיום 6.1.2025 מצ"ב ומסומנת כנספח 14 לעתירה.**

48. במענה מיום 13.1.2025 מטעם רפ"ק ענת קצב, ק' אח"מ בתחנת מודיעין, נמסר כי תיק החקירה אינו בטיפולם אלא בטיפול של תחנת יפו.

***** מענה מטעם תחנת מודיעין מיום 13.1.2025 מצ"ב ומסומן כנספח 15 לעתירה.**

49. בהמשך לדברים אלו, ולאחר שחלפו למעלה מארבעה חודשים בהם פניות העותרים הועברו מגורם אחד לאחר, כאשר לאורך כל אותה תקופה לא נעשה כל צעד ממשי לחקירת החשדות החמורים שפורטו בפניות, פנו העותרים פעם נוספת ביום 21.1.2025 בהתראה לפני פנייה לערכאות למשנה לפרקליט המדינה (עניינים מיוחדים), ראש אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל ומפקד תחנת יפו.

***** פניית העותרים מיום 21.1.2025 מצ"ב ומסומנת כנספח 16 לעתירה.**

50. עד כה טרם התקבל מענה על ידי מי מהמכותבים. מכאן עתירה זו.

ג. הטיעון המשפטי

I. המסגרת הנורמטיבית

i. חשד לביצוע עבירות פליליות של הסתה בשידורי המשיב מס' 4

עבירת הסתה לרצח עם

51. החוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, תש"י-1950 (להלן: "החוק") קובע בסעיף 3(א)(2) עבירה של הסתה לבצע השמדת עם כעבירה עצמאית אשר דינה כדין האשם בעבירה המושלמת של השמדת עם. החוק נחקק זמן קצר לאחר הצטרפותה של מדינת ישראל לאמנה בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם והוא נועד ליישם את הוראות האמנה בדיון הישראלי הפנימי, בהתאם להתחייבותה של ישראל כחברה באמנה (ר' דברי ההסבר להצעת חוק בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, תש"י-1949, הצעות חוק 27, 37, 14.12.49). יצוין כי סעיף העבירה בחוק נבדל מסעיף האמנה בכך שהעבירה הקבועה באמנה היא "הסתה

ישירה ופומבית לבצע השמדת עם" (סעיף 3 לאמנה בדבר מניעתו וענישתו של הפשע השמדת עם, (להלן: "האמנה" או "אמנת הג'נוסייד")), ואילו העבירה מסתפקת ב"הסתה לבצע השמדת עם" (סעיף 3(א)(2) לחוק).

52. האמנה, ובהתאם לה החוק, קובעים חמישה סוגי מעשים שעשויים להוות השמדת עם, אם נעשו "בכוונה להשמיד, השמדה גמורה או חלקית קיבוץ לאומי, אתני, גזעי או דתי" (סעיף 1(א) לחוק). ואלו המעשים:

- (1) הריגת אנשים הנמנים עם הקיבוץ;
- (2) גרימת נזק חמור, בגוף או בנפש, לאנשים הנמנים עם הקיבוץ;
- (3) העמדת הקיבוץ בתנאי-חיים שיש בהם כדי להביא להשמדתו הגופנית, כולו או מקצתו;
- (4) קביעת אמצעים שכוונתם למנוע את הילודה בקיבוץ;
- (5) העברת ילדי הקיבוץ לקיבוץ אחר בדרך כפייה.

53. סעיף 3(ב) לחוק קובע כי את המונח "הסתה" יש לפרש "מתוך סמוכין להוראות פקודת החוק הפלילי, 1936" שהיתה בתוקף באותה עת. יצוין כי בפקודת החוק הפלילי, שהייתה בתוקף בעת חקיקת החוק טרם כניסתו לתוקף של חוק העונשין, לא קיימת הגדרה מפורשת למונח "הסתה", וגם בחוק העונשין אין הגדרה כזו. כן יוער כי עבירת ההסתה לרצח עם טרם נדונה בפסיקה הישראלית.

54. מכך יוצא כי בהיעדר הגדרה בחוק, יש מקום כי פרשנות העבירה תיעשה לאור הגדרה ופרשנות של עבירות הסתה אחרות במשפט הישראלי ואף לאור פרשנות ויישום העבירה המקבילה בדין הבינלאומי (ר' ע"פ 6322/11 אלכסנדר צבטקוביץ' נ' היועץ המשפטי לממשלה פס' 18 (29.11.2012)).

55. הפרשה המרכזית בה נדונה עבירת ההסתה להשמדת עם היא מקרה הידוע בכינוי "תיק המדיה" (להלן גם: "פרשת רדיו רואנדה") אשר נדון בפני הטריבונל הבינלאומי הפלילי ברואנדה, במסגרתו הועמדו לדין שלושה נאשמים שהיו בכירים בתקשורת הרואנדית לפני ובמהלך רצח העם שהתחולל ברואנדה במהלך שנת 1994. שניים מהם, **פרדיננד נהימנה וז'אן בוסקו בריגוויזה**, היו מייסד ומנהל תחנת הרדיו RTLM הידועה בכינוי "רדיו רואנדה", אשר הפיצה תעמולה והסתה כנגד הציבור הטוטסי, ואילו השלישי, **חסן נגזה** היה העורך של עיתון בשם "קנגורה" שהופץ באותה תקופה וכלל אף הוא דברי תעמולה דומים (Proscuter v. Nahimana, ICTR-99-52-T (3.12.2003) (להלן: "הכרעת הדין"); Nahimana v. Prosecutor ICTR-99-52-A (28.11.2007) (להלן: "פסק הדין בערעור"))¹. השלושה הורשעו

¹ במקרה זה ההרשעות היו על פי סעיפים בחוקת בית הדין, בה אומצו הסעיפים הרלבנטיים מהאמנה למניעת רצח עם.

בעבירות הסתה להשמדת עם לצד פשעים נוספים נגד האנושות, ונדונו לתקופות מאסר ממושכות.

56. בפסק הדין עמדה ערכאת הערעור על כך שעבירת ההסתה לרצח עם היא עבירה עצמאית, אשר במסגרתה לא נדרש להוכיח כי הפרסומים הובילו לרצח עם. כלומר העבירה אינה תלויה בכך שאכן התרחש רצח עם, אלא היא ברת ענישה בפני עצמה (פסק הדין בערעור, פס' 677-678). משכך פסק הדין התמקד בשני יסודות העבירה, שהם קריאה פומבית וישירה לרצח עם, וכוונה להסית אחרים במטרה לבצע רצח עם (שם, פס' 677).

57. באשר לאופי הפרסום נקבע שעל הביטוי לכלול קריאה ישירה וברורה לביצוע מעשה אסור על פי האמנה, ולא די באמירה מעורפלת (פס' 692-693). בתוך כך עמד בית הדין על ההבחנה בין קריאה למעשה במטרה לבצע רצח עם לביטויי שנאה אחרים, כגון הסתה לגזענות או אלימות, כאשר ההבדל הוא כאמור בקיומה של קריאה ישירה לביצוע מעשה המהווה רצח עם על פי האמנה. לצד זאת, נקבע כי במסגרת בחינת הביטוי יש לתת משקל להקשר הלשוני והחברתי של הדברים, כמו גם להקשר של מסכת השידורים בכללותה, כך שגם ביטויים דו משמעיים עשויים להיחשב כהסתה ישירה, כל עוד אלו מובנים ככאלו על ידי קהל היעד הרלבנטי (פס' 701-739, 698). כך למשל נקבע כי ביטויים שהתייחסו להשמדת ה'אויב' או 'שותפיו', 'המורדים', או 'המקקים' ככינוי גנאי, הם כולם הסתה ישירה לרצח עם, מאחר שבחינת מכלול הפרסומים העלתה כי מונחים אלו התייחסו לכלל הציבור הטוטסי (פס' 739, 755, ו-765).

58. יצוין כי בית הדין התייחס לכך שחלק מהפרסומים נעשו על רקע חשש לגיטימי ומוצדק מהמיליציה הטוטסית (ה-RPF), בין השאר על רקע התקוממות ופלישה אלימה מצדם (פס' 737 לערעור). כלומר, הקביעה כי מדובר בהתבטאויות המהוות קריאה ישירה לרצח עם אשר חורגות מאמירות פוליטיות לגיטימיות בעת מלחמה או סכסוך אליים, מבוססת במידה רבה על האבחנות של בית הדין כי התבטאויות אלו מתייחסות לציבור הטוטסי בכללותו ולא רק לקבוצת הלוחמים.

59. בנוסף, בהכרעת הדין התייחסה הערכאה הדיונית לכך שלמרות שלא נדרש קשר סיבתי בין ההסתה לביצוע רצח עם, יש להצביע על כך שהביטוי אוצר בחובו פוטנציאל לביצוע רצח עם (פס' 1015 להכרעת הדין). בהקשר זה התייחס בית הדין לכך ששידורי הרדיו כללו אמירות חוזרות ונשנות כנגד האוכלוסייה הטוטסית שעוררו פחד, שנאה ותחושת בהילות שעודדה את מעשי האלימות. בית הדין אף התייחס לאופי המדיה, לטון של הדברים ולאפקט הרגשי הטמון בהם כמו גם לתפוצה הרחבה של השידורים כשיקולים המעידים על הסכנה הגלומה בהסתה, בתיאור שהולם במדויק אף את שידורי ערוץ 14 (פס' 1031 להכרעת הדין):

"[...] radio heightened the sense of fear, the sense of danger and the sense of urgency giving rise to the need for action by listeners. The denigration of Tutsi ethnicity was augmented by the visceral scorn coming out of the airwaves – the ridiculing laugh and the nasty sneer. These elements greatly amplified the impact of RTLM broadcasts"

ובתרגום לעברית :

" [...] הרדיו הגביר את תחושת הפחד, תחושת הסכנה ותחושת הדחיפות, שיצרו צורך לפעולה מצד המאזינים. ההשפלה של בני הטוטסי התחזקה דרך הבוז האינסטינקטיבי שהגיע מהאוויר – הצחוק המלעיג והחיוך המרושע. אלמנטים אלה העצימו במידה רבה את ההשפעה של שידורי RTLM."

60. כן נקבע כי תוכנם המסית של הפרסומים עשוי להוות ראיה לכוונה המיוחדת לביצוע רצח עם הנדרשת במסגרת העבירה. כך למשל, אחת מהדוגמאות לביסוס הכוונה הוא הציטוט הבא, אשר נראה כמו לקוח משידורי ערוץ 14 (פס' 961 להכרעת הדין).

"Let's hope the Inyenzi (כינוי גנאי לטוטסי שהיו קורבנות רצח העם, הח"מ) will have the courage to understand what is going to happen and realize that if they make a small mistake, they will be exterminated; if they make the mistake of attacking again, there will be none of them left in Rwanda, not even a single accomplice. All the Hutus are united..."

ובעברית :

"בואו נקווה שלאיינינזי (כינוי גנאי לטוטסי שהיו קורבנות רצח העם, הח"מ) יהיה האומץ להבין מה עומד לקרות, ולהבין שאם יעשו טעות קטנה – הם יושמדו; אם יעזו לתקוף שוב – לא יישאר מהם אף אחד ברואנדה, אפילו לא משתף פעולה אחד. כל ההוטו מאוחדים..."

61. כך גם ניתן משקל לכך ששידורי הרדיו כללו אמירות חוזרות ונשנות הקוראות להרס של האוכלוסייה הטוטסית, בהן גם אמירות גזעניות ומשפילות (פס' 963 להכרעת הדין).

62. יתר על כן, במסגרת בחינה זו אף נלקחו בחשבון פרסומים שנאמרו או נכתבו על ידי אחרים, ונקבע כי אלו עשויים להעיד על הכוונה של מי שהיה העורך האחראי על הפרסום (פס' 564-565 לפסק דין בערעור). כפי שפורט לעיל, במקרה זה מי שהורשעו בעבירת ההסתה לרצח עם היו בכירים בגופי התקשורת בהם שודרו פרסומי ההסתה (רדיו ועיתון), והרשתות התבססה על קביעות בדבר אחריותם ושליטתם בפועל על הפרסומים, אף אם אלו לא נאמרו על ידם (שם, עמ' 251-284).

63. לאור האמור, בעשרות התבטאויות אשר שודרו בערוץ 14 ותועדו על ידי העותרים עולה חשד סביר, לכל הפחות, לעבירות הסתה לרצח העם. התבטאויות אלו ניתן לחלק לשני סוגים עיקריים.

64. הראשון, כולל קריאות מפורשות להרג מסיבי ורחב היקף ולהשמדה של האוכלוסייה האזרחית בעזה. כך למשל דבריו של ינון מגל מתוך משדר מיוחד של תכנית "הפטריוטים" מיום 7.10.2023: **"הם צריכים לדעת שפי.. שישים ריבוא המספר צריך להיות יותר גדול ממה**

שרצחו לנו", כאשר הדברים מתייחסים להרג של ערבים באופן כללי (לחילופי הדברים המלאים ר' פס' 20(לא)). כך גם דבריו של אראל סג"ל בתכנית מיום 9.10.2023: **"אני לא חושב שצריך להרוג רק את החמאס [...]. זה לא רק צריך להרוג את החמאס. כל אחד מהקניבלים צריך למות"** (פס' 27(יט)). כך גם דבריו של גבי סיבוני בתכניתו של יעקב ברדוגו מיום 20.2.2025: **"כל העזתים הם רשעים של אומות העולם [...]. אין להם שום זכות קיום לכלום [...]. הצדק הגדול יהיה כשעזה תהיה נקיה מעזתים"** (פס' 27(יז)). וכן דבריו של דני נוימן בתכניתו של בועז גולן מיום 6.5.2024: **"ביום יומיים הראשונים היינו צריכים להרוג 100,000 עזתים [...]. אין דבר כזה בלתי מעורבים"** (פס' 27(כא)). כך גם אמירתו של שמעון ריקלין בתכניתו מיום 11.2.2025: **"עזה זה עמלק, וצריך להשמיד את העמלקים"** (פס' 27(יד)). התבטאויות אלו בוודאי מהוות קריאה מפורשת וישירה לרצח עם, שכן הן קוראות להרג נרחב של אוכלוסייה הנמנית על קיבוץ לאומי.

65. לצד אלו ישנן התבטאויות רבות הקוראות להרס, השמדה או מחיקה של עזה, בווריאציות כאלו או אחרות. כך למשל דבריו של איתמר פליישמן בתכנית "הפטריטים" מיום 1.11.2023 בהם קרא ל**"שמד טוטאלי – טוטאלי! מוחלט! ולא משנה מה קורה!"** (ר' פס' 27(א)). כך גם ציטוטו של שמעון ריקלין מיום 7.10.2023: **"את עזה צריך למחוק מעל פני האדמה"** (פס' 27(ב)). בתכנית "ישראל נלחמת מיום 11.10.2023 התארח ראש עיריית אשקלון, מר תומר גלאס, וקרא כך: **"המדינה צריכה למחוק את עזה! לא להשאיר זכר מהם"**. באופן דומה ביום 1.11.2023 התארח ח"כ קטי שטרית בתכנית "הפטריטים" ואמרה את הדברים הבאים: **"הצדק צריך לעשות בצורה כזאת: לחרוש [...]. אני משטחת את עזה. אין לי סנטימנטים"**.

66. בדומה לפרסומים שנדונו בפרשת רדיו רואנדה, מדובר באמירות אשר אינן כוללות כשלעצמן התייחסות מפורשת להרג של אוכלוסייה אזרחית. אלא שמשמעות זו משתמעת מהדברים. ראשית, היא עולה מלשון הדברים עצמם, שכן קשה ליישב אמירות לגבי **"השמדה טוטאלית"**, **"מחיקה של עזה"** או קריאה לעשות שימוש בפצצת אטום, עם טענה כי הדברים מיוחסים לחמאס ו/או לארגוני הטרור הנוספים בלבד. שנית, בחינת ביטויים אלו על רקע מכלול שידורי הערוץ מעלה כי ביטויים אלו מתייחסים לכלל אוכלוסיית עזה, וכך מבינים את הדברים צופי הערוץ. לא ניתן לנתק דברים אלו מהטענה החוזרת בשידורי הערוץ כי בעזה אין חפים מפשע ואף מאמירות גזעניות לגבי הערבים כולם (אשר לגביהן יפורט בהמשך). על כן, אף ביטויים אלו מהווים קריאות מפורשות לרצח עם, בהתאם לקביעות בית הדין בפרשת רדיו רואנדה.

67. הסוג השני כולל מקרים רבים בהם קראו דוברים בערוץ להפסיק את האספקה ההומניטרית לאוכלוסייה האזרחית בעזה, לעיתים תוך קריאה מפורשת ליצירת אסון הומניטרי בעזה. כך למשל קרא שמעון ריקלין במשדר מיוחד מיום 7.10.2023 **"לא לתת להם מים. לא לתת להם חשמל. שיתפגרו שמה אמן!"**. ביום 23.11.2023 אמר איתמר פליישמן כי **"כל הזמן מדברים: 'מה יהיה עם אסון הומניטרי'. זה לא כזה אסון אם יהיה אסון הומניטרי בעזה. זה לא אסון. זה אפילו דבר לא רע בכלל"** (פס' 27(ז)), וביום 21.2.2024 הוסיף כי **"האינטרס הישראלי הוא רעב בעזה ואסון הומניטרי בעזה"** (פס' 27(ח)). כך גם ביום 9.1.2024 קרא שמעון ריקלין בציוף בטוויטר להפסיק לספק אוכל לאוכלוסייה האזרחית בעזה. התבטאויות אלו מהוות קריאות

מפורשות וישירות להעמיד את האוכלוסייה העזתית בתנאי חיים שיש בהם להביא להשמדה מלאה או חלקית של הקיבוץ, בניגוד לסעיף 1(א)(3) לחוק.

68. תוכן התבטאויות אלו, הכוללות כאמור קריאות מפורשות להרג המוני, השמדה טוטאלית ויצירת אסון הומניטרי, מלמד על כוונה להסית אחרים לבצע רצח עם, ואף על הפוטנציאל של הדברים להוביל לרצח עם. לאלו יש להוסיף את נסיבות הפרסום, בערוץ בעל תפוצה רחבה המצוי בכל בית ישראל, וכן את שיטתיות ותדירות ההסתה כך שהדברים משודרים בערוץ מדי יום, שעה שעה.

69. כמו כן יש לקחת בחשבון את השיח הנפוץ בשידורי הערוץ הקורא לנקמה ול'שיקום הכבוד הלאומי', באופן המעודד ומשלהב מעשי אלימות. כך למשל ביום 13.10.2023 נשא שי גולדן את הדברים הבאים:

"אנחנו רוצים את הנקמה שלנו וזו לא מילה גסה. זו לא מילה גסה. לדרוש נקמה. כן, נקמה. על הפשע שבוצע נדרשת נקמה. אמיתית. מלאה. עמוקה. חסרת גבולות. חסרת מעצורים. ואנחנו מצפים מהדרג המדיני והדרג המבצעי לתת לנו, לתת לנו גם את ההרתעה בחזרה, גם את הכבוד בחזרה, גם את היתרונות האסטרטגיים [...] אבל לא פחות חשוב מזה: את הנקמה"

70. באופן דומה, ניכר בשידורי הערוץ שיח המתייחס ל'**מלחמה טוטאלית**' שלנו מול '**הערבים**', לעיתים אף תוך התייחסות לרטוריקה של בני האור בבני החושך, בדומה להתבטאויות אשר נדונו במסגרת פסק הדין בפרשת רדיו רואנדה, ומלמדים אף הם על הפוטנציאל ההרסני של הפרסומים כמו גם על הכוונה לביצוע רצח עם.

71. הכוונה אף נלמדת ממכלול השידורים בערוץ, הכוללים הסתה מתמשכת ועקבית כנגד האוכלוסייה העזתית והפלסטינית בכללותה, ובכלל זאת משודרים מסרים חוזרים ונשנים לפיהם מדובר בציבור שאינו חף מפשע, טרוריסט ורצחני. לצד אמירות מסיתות אלו משודרות בערוץ התבטאויות רבות של דה-הומניזציה של האוכלוסייה הפלסטינית בעזה. כך, נעשה שימוש בכינויים כגון "**חולדות**" (פס' 27(ו)), "**חיות**" (פס' 27(טז)), והתייחסות לצורך "**להדביר**" (פס' 27(ו)) או "**לנקות**" את עזה. במקרה אחד אף הוטל ספק באנושיותה של האוכלוסייה העזתית (פס' 27(כא)). כך גם בולטת התייחסות משפילה ומזלזלת כלפי אוכלוסייה אזרחית פלסטינית, כאשר שדרני הערוץ לועגים לתמונות המציגות עקורים שנאלצים לנוס מביתם, או חוגגים את ממדי ההרס ברצועה.² כל אלו מהווים כר פורה להסתה לרצח עם ומעבירים מסר ברור בדבר חוסר חשיבות של חיי אדם פלסטינים.

72. מהאמור עולה אם כן כי קיים חשד ממשי לביצוע עבירות הסתה חמורות ומתמשכות, ובראשן הסתה לרצח עם, בשידורי ערוץ 14. חשדות אלו מחייבות מענה מצד רשויות אכיפת החוק, כפי שיפורט להלן.

² ר' למשל חילופי הדברים בין שמעון ריקלין לאראל סגל מיום 8.7.2024 המופיעים בנספח 1.

73. ונזכיר שכנגד ממשלת ישראל יש צו של בית הדין הבינלאומי לצדק המחייב אותה לנקוט בהליכי אכיפה כלפי הסתה לרצח עם.

עבירות הסתה לאלימות

74. רבות מהאמירות ששודרו בערוץ 14 ותועדו על ידי העותרים מהוות, כל אחת מהן כשלעצמה ובוודאי שכך אף עם הצטברותן, הסתה אסורה לאלימות.

75. האיסור על הסתה לאלימות קבוע בסעיף 2ד144 לחוק העונשין הקובע כך :

(א) המפרסם קריאה לעשיית מעשה אלימות, או דברי שבח, אהדה או עידוד למעשה אלימות, תמיכה בו או הזדהות עמו (בסעיף זה – פרסום מסית), ועל פי תוכנו של הפרסום המסית והנסיבות שבהן פורסם, יש אפשרות ממשית שיביא לעשיית מעשה אלימות, דינו – מאסר חמש שנים.

(ב) בסעיף זה, "מעשה אלימות" – עבירה הפוגעת בגופו של אדם או המעמידה אדם בסכנת מוות או בסכנת חבלה חמורה.

76. סעיף העבירה קובע אם כן שני מבחנים מצטברים. הראשון הוא מבחן תוכני, לפי שתי חלופות אפשריות של קריאה לעשיית מעשה אלימות או פרסום דברי שבח, אהדה, עידוד, תמיכה או הזדהות עם מעשה אלימות. ברע"פ 2533/10 **מדינת ישראל נ' בן חורין** (26.12.2011) (להלן: "**בן חורין**") עמד בית המשפט העליון על כך שסעיף החוק אינו קובע מדרג בין שתי החלופות ואין לדרוש תנאים מחמירים יותר לצורך הרשעה בגין פרסום על פי החלופה השנייה, ככל שיש אפשרות ממשית להתרחשותו של מעשה אלימות על פי תנאי הסעיף (פס' 7).

77. מפסיקת בית המשפט העליון עולה כי המבחן התוכני הוא רחב וכולל בחובו מגוון גדול של אמירות והתנהגויות, בהן אף אמירות משתמעות ודו משמעיות (ר' רע"פ 4753/22 **יוסף אליצור נ' מדינת ישראל פס' 33** (14.11.2022) (להלן: "**אליצור**")). כך למשל ברע"פ 67669-08-24 **יהודע סוכי נ' מדינת ישראל** (2.1.2025) אושרה הקביעה כי מעשיו של המבקש, שכללו הנפת שלט עם המילה 'נקמה' תוך כדי ריקוד, כשברקע שיר הקורא לנקמה בפלסטיין ותמונות הנרצחים בפיגוע בדומא (שהונפו על ידי אחרים), מהווים פרסום מסית כמשמעותו בחוק ומגבשים את יסודות העבירה (פס' 6 ו-23). ברע"פ 5906/22 **נחום שלום אריאל נ' מדינת ישראל** (5.12.2022) (להלן: "**אריאל**") דובר במי שהורשע בעבירת הסתה לאלימות בגין פרסום בו גרס כי אין מניעה הלכתית להרוג חייל. בעניין זה נקבע כי לא מדובר בעניין תיאורטי אלא באמירה שלא יכולה להתפרש אלא כקריאה לאלימות כמשמעותה בחוק (פס' 9). ברע"פ 7669/15 **ראאד סלאח מחאג'נה נ' מדינת ישראל** (18.4.2016) (להלן: "**סלאח**") נדונה הרשעתו של מנהיג הפלג הצפוני של התנועה האיסלאמית בעבירת הסתה לאלימות בגין דרשה שנשא. בית המשפט דחה את הטענה שיש להבין את המילה 'אינתיפאדה' בה השתמש בדרשה במשמעותה המילולית שהיא 'התעוררות', וקבע כי מונח זה הפך להיות מזוהה עם מחאה אלימה ועל כן יש לראות בדברים פרסום מסית (פס' ל"ב).

78. עוד עולה מהפסיקה כי בניגוד להקשרים אחרים, ביטויים פוליטיים אינם זוכים להגנה מיוחדת בהקשר של תחולת עבירת ההסתה לאלימות (עניין **אריאל**, פס' 25-26; רע"פ 5991/13 **אליצור סגל נ' מדינת ישראל** (2.11.2017) פס' 7 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן), וכך גם ביטויים אמנותיים (רע"פ 4419/19 **מדינת ישראל נ' דארין טאטור** (25.9.2019)).

79. המבחן השני בסעיף העבירה הוא מבחן הסתברותי של סיכוי ממשי לכך שהפרסום יביא למעשה אלימות. בעניין **בן חורין** עמד בית המשפט העליון על כך שמבחן זה מקל יותר ממבחנים שאומצו בחוק או בפסיקה ביחס לעבירות אחרות המגבילות את חופש הביטוי, וכי הדבר מוצדק לנוכח חשיבות הערך המוגן של מניעת אלימות העומד בבסיס העבירה (פס' 6). כן קבע בית המשפט כי לצורך הערכת הסיכוי להתרחשותו של מעשה אלימות על בית המשפט לבחון את המקרה כמכלול, ובכלל זאת לשקול נתונים כגון מיהות המפרסם, האווירה השוררת בציבור, סוג האלימות המדוברת, היקף הקבוצה החשופה לאלימות, היקף הפרסום וקהל היעד שלו, הקשר הפרסום, מקומו והמדיום שבו נעשה שימוש (פס' 7). כן נקבע כי מעשה האלימות שיש לבחון את הסיכוי להתרחשותו לא חייב להיות זהה לזה שמופיע בפרסום (שם).

80. בחינת הפסיקה מעלה כי במסגרת הערכת האפשרות שהפרסום יוביל למעשה אלימות ניתן משקל משמעותי למצב השורר בעת פרסום הדברים, ולרגישות ציבורית שעלולה ביתר קלות להוביל לאלימות. כך בעניין **סלאח** התייחס בית המשפט לכך שהמבקש הוא דמות מוכרת ובעלת השפעה, אשר נשא את הדברים "בתקופה שבה רחובות ירושלים [...] געשו" (פס' ל"ה). גם בעניין **אריאל** התייחס בית המשפט לכך שהדברים פורסמו בתקופה רגישה "כאשר כוחות הביטחון מפנים מבנים בלתי חוקיים ביצחק" (פס' 9). דברים דומים עלו גם בעניין **אליצור**, שם דובר על דברי שבח לפעולות תג מחיר "עת סערו הרוחות ביצחק וסביבתה בעקבות רצח שכנם-חברים" (פס' 15).

81. בחינת מאגר ההתבטאויות ששודרו בערוץ 14 לאור האמור מעלה כי שודרו בו עשרות רבות של התבטאויות המהוות הסתה אסורה לאלימות, ולכל הפחות מעלות חשד לביצוע עבירה של הסתה לאלימות. בשל קוצר היריעה, נביא להלן דוגמאות פרדיגמטיות של התבטאויות אלו.

82. במקרים רבים קראו דוברים בערוץ להשמדה של עזה או למחיקתה, באופן המהווה קריאה לאלימות כלפי כלל התושבים בעזה ובהם גם אוכלוסייה אזרחית חפה מפשע. כך ביום 7.10.2023 פרסם שמעון ריקלין בחשבון הטוויטר שלו את הציוץ: **"את עזה צריך למחוק מעל פני האדמה"** (פס' 27(ב)), ובהמשך הערב הוסיף **"תגידו, למה בעצם יש לנו פצצת אטום?"** (פס' 27(ג)). כך גם אמירתו של אייל גולן מיום 15.10.2023 ששודרה בערוץ ופורסמה בעמוד הטוויטר של הערוץ **"למחוק את עזה לגמרי"** (ר' פס' 27(טז) לעיל). בתכנית "הפטרייטים מיום 1.11.2023 קרא איתמר פליישמן ל"שמד טוטאלי – טוטאלי! מוחלט! ולא משנה מה קורה" (ר' פס' 27(א)).

83. אמירות אלו לא ניתן לנתק מהמסר אשר מהדהד לאורך כל שידורי הערוץ ונאמר על ידי אינספור דוברים, כי "בעזה אין חפים מפשע", באופן המבהיר כי המסר העולה מהדברים הוא קריאה להרג של כלל האוכלוסייה, כפי שפורט לעיל.

84. בחלק מהמקרים דברים אלו אף הובהרו במפורש. כך בדברים שאמרה ח"כ קטי שטרית בתכנית "הפטרייטים" מיום 1.11.2023 נאמר כך: **"אנחנו צריכים לעשות צדק והצדק צריך להיעשות בצורה כזו: 'לחרוש' [...]. אני משטחת את עזה. אין לי סנטימנטים. כי אין להפריד בין הרוצחים של הנשים, הרוצחים של הילדים לבין 'אזרחי עזה' [מסמנת מרכאות באוויר]."** דברים מפורשים אף יותר נאמרו על ידי אראל סג"ל בתכנית מיום 9.10.2023: **"אני לא חושב שצריך להרוג רק את החמאס. זה לא רק צריך להרוג את החמאס. כל אחד מהקניבלים צריך למות"** (ר' פס' 27(יט) לעיל). דוגמה נוספת לכך הם דבריה של דנה ורון בתכנית "הפטרייטים" מיום 8.8.2024 בהם ביטאה את ציפייתה להרג המוני, כולל אזרחים (ר' פס' 27(כד) לעיל) והוסיפה ש**"בעזה היה אפשר להרוג יותר ולגמור את זה גם יותר מהר לטובת חיילינו"**.

85. במקרים רבים אחרים, קראו הדוברים להתרת רסן בפעולות הצבא בעזה, גם במחיר של פגיעה בלתי מידתית באוכלוסייה אזרחית ולעיתים אף תוך הצדקת הפגיעה, כאשר המשמעות של הדברים היא התרת דמם של תושבי עזה. בחלק מהמקרים אף קראו הדוברים במפורש לזנוח את כללי המשפט והמוסר אשר "כובלים את ידיהם של הצבא ולוחמיו". כך למשל, כבר בערב ה-7.10.2023 קרא שמעון ריקלין **"קודם כל - בלי הקש בגג, וזה אומר להפסיק לדאוג לתושבי עזה יותר משהחמאס דואגים. אם יש שם מחבלים – לפגוע בהם גם אם פוגעים שמה אזרחים. זה אומר שיהיה הרג! הרג גדול בעזה!"** (ר' פס' 27(לב). כך גם קרא נועם פתחי, משתתף קבוע בתכנית "הפטרייטים" ביום 9.10.2023: **"כשאנחנו רואים את התמונות של ההפצצות של הבניינים ושל הגופות מעזה, בפעם הראשונה, אני לפחות אומר Who cares? זה לא מספיק. זה לא מעניין, זה צריך להיות הרבה יותר חזק"** (ר' פס' 27(כח)). באופן דומה קרא יעקב ברדוגו ב-2.11.2023 **"להפציץ בלי הבחנה"** (ר' פס' 27(יא) לעיל). ביום 1.1.2024 ציין אליהו יוסיאן כי **"כל עוד אנחנו על בסיס קוד אתי ועל בסיס ערכים אוניברסליים והאג – לא נוכל לנצח"**. במסגרת תכנית "הפטרייטים" מיום 22.6.2024 דיווח ינון מגל על הרג של 42 אזרחים עזתיים במסגרת חיסול של בכיר בחמאס, דבר שזכה בעידודו למחאות כפיים מהקהל, ואמר בהמשך: **"סוף סוף הצבא הזה מתנהג בצורה מוסרית. זו מוסריות של צבא [מחאות כפיים]. ככה. סוף סוף קוד אתי שנחסל את האנשים האלה, גם מבחינתי שיהיו שם 500 אזרחים. כן, זה ערכי!"**.

86. התייחסות דומה ניכרת בקריאות רבות של כוכבי הערוץ להקל (או למעשה לבטל כליל) את הוראות הפתיחה באש, קריאות שמשמעותן עידוד פגיעה בלתי מידתית ואף הרג של אזרחים, כפי שהדבר אף צוין במפורש בחלק מההתבטאויות. התבטאויות אלו חורגות מהזירה העזתית והלחימה המתנהלת בה. כך למשל בתכנית "הפטרייטים" מיום 9.10.2023 התבטא הפאנליסט יותם זמרי באופן הבא: **"אני אומר שאם בחווארה מישוהו זורק אבן, הוא מקבל כדור לראש. נגמר הסיפור הזה שאנחנו מכילים [...]. זה נגמר. אני אומר לך, מבחינתי גם, בתפיסה שלי, אם מישוהו מחלק ממתקים – הוא נורה"**. באופן דומה התבטא המגיש דני נוימן ביום 15.5.2024 כך: **"דין מוות לא למי שזורק, למי שמרים יד! איך שהיד מתרוממת באוויר – צריך לקבל כדור. כדור בראש ובלב"**. ביום 17.4.2024 התייחס איתמר פליישמן לגבול הצפון וקרא באופן מפורש להרג עיתונאים: **"יש שם לא רק לוחמים, יש שם עיתונאים. עם מצלמות. שמכוונות לצד שלנו. בעיני אגב, הם מטרה לגיטימית וצריך להוריד אותם. אף אחד לא מתקרב עם מצלמה לגבול שלנו"**. כך גם קריאתו של אלדד יניב מיום 2.11.2023 כי יש לירות באזרחים המצויים באזורי לחימה (ר' פס' 27(כה) לעיל).

87. מדובר בדוגמאות מובהקות לפרסומים מסיתים כמשמעותם בחוק, כאשר במרבית המקרים מדובר בקריאות מפורשות לעשיית מעשי אלימות כלפי תושבי עזה ופלסטינים בכלל.
88. כמו כן, מדובר באמירות שעשויות להביא לעשיית מעשי אלימות, לנוכח מכלול נסיבות פרסומן ולאור תוכן. **ערוץ 14 הוא ערוץ פופולרי אשר זכה לעלייה ניכרת באחוזי הצפייה מאז תחילת המלחמה, והפך להיות הערוץ השני הכי נצפה בישראל.**³ בתכניות הפופולריות של הערוץ, כגון תכנית "הפטריאטים" בה שודרו רבות מהאמירות המדוברות, צופים מדי ערב מאות אלפי צופים. הפופולריות של הערוץ אף הפכה את שדרניה ואת המשתתפים הקבועים בתכניות בערוץ לכוכבים בעלי השפעה ומעמד בציבור הישראלי, אשר מאות אלפים עוקבים אחריהם ברשתות החברתיות. היקף התפוצה הרחב של פרסום האמירות והמעמד לו זוכים הדוברים בערוץ הם נתונים המעידים על כך שיש סיכוי ממשי כי הקריאות לאלימות המשוודרות בערוץ תיפולנה על אוזניים כרויות והן יובילו למעשי אלימות, בין אם כלפי האוכלוסייה האזרחית בעזה ובין אם כלפי פלסטינים תושבי הגדה וישראל (זאת, לאור הסתה נרחבת לגזענות בשידורי הערוץ במסגרתה שודרו אמירות כוללניות המתייחסות לערבים כולם, כפי שיפורט בהמשך).
89. הערוץ גם מתגאה בכך שהוא פופולרי במיוחד בקרב חיילי צה"ל וכוכביו נותנים במה להודעות שהם מקבלים מחיילים בחזית שצופים בהם ומגיבים.
90. חשוב לומר, כי ריבוי הקריאות למעשי אלימות בשידורי הערוץ ושכיחותן הוא נתון נוסף המעלה את החשש למימוש מעשי האלימות. כלומר, מדובר בנתון המעיד על הסיכון הטמון בכל אמירה כשלעצמה, לנוכח ריבוי והצטברות האמירות כולן. למעשה הערוץ יצר לגיטימציה לשיח אלים ומסית, באופן שהעניק הכשר למעשים ועל כן העלה את הסיכון למימושם. על כן, לא ניתן לבחון אמירות אלו באופן המנותק ממכלול שידורי הערוץ.
91. לדברים אלו יש להוסיף כי האמירות שודרו בשנה שחלפה לאחר הטבח שביצע חמאס בשבעה באוקטובר, שהיא תקופה בה החברה הישראלית הייתה שרויה באבל כבד, בעצב עמוק ובזעם יוקד. בתקופה רגישה וסוערת זו, כנראה הסוערת והרגישה בכל תולדות המדינה, בה ניהלה מדינת ישראל מלחמה נגד החמאס בעזה, קיים סיכון מוגבר למימושן של קריאות להסתה, כפי שאף נקבע לא פעם בפסיקה.
92. לבסוף, גם תוכן האמירות מעיד על כך שקיים סיכוי ממשי כי הדברים יובילו למעשי אלימות. כמובן, שבחינה זו צריכה להיעשות באופן פרטני על פי פרטי ההתבטאות ונסיבותיה, אך ממבט על, ולאור הדוגמאות שפורטו לעיל, ניתן לומר כי הדברים אשר נאמרים במסגרת הדיונים בערוץ אינם מוגבלים לפרשנויות תיאורטיות לגבי התנהלות הצבא, אלא כוללים קריאות

³ ר' למשל: "ערוץ 14: הרייטינג הממוצע בחצי השנה האחרונה זינק ב-50%" **העין השביעית**, 10.3.2024. זמין כאן: <https://www.the7eye.org.il/512337>
 "תנופה ובלומה: הרייטינג של ערוץ 14 בשעות צפיית השיא נותר יציב במחצית השנה האחרונה ועומד על כ-6.5%", **העין השביעית**, 9.3.2025.
 זמין כאן: <https://www.the7eye.org.il/545712>

מפורשות למעשי אלימות אשר חורגות באופן ניכר מדיווח עיתונאי או מפרשנות וביקורת לגיטימיים.

93. מהאמור עולה אם כן כי הביטויים ששודרו בערוץ 14 מעלים לכל הפחות חשד כבד מאוד לביצוע עבירות הסתה לאלימות.

עבירת הסתה לגזענות

94. האיסור על פרסום הסתה לגזענות קבוע בסעיף 144ב' לחוק העונשין הקובע כך :

(א) המפרסם דבר מתוך מטרה להסית לגזענות, דינו - מאסר חמש שנים.

(ב) לענין סעיף זה, אין נפקא מינה אם הפרסום הביא לגזענות או לא ואם היה בו אמת או לא.

95. כן מורה סעיף 144א' כי גזענות היא :

רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסיה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי-אתני.

96. עבירת ההסתה לגזענות זכתה לדיון נרחב במסגרת ע"פ 2831/95 הרב עידו אלבה נ' מדינת ישראל (24.9.1996) (להלן: "אלבה"). במרכז פסק הדין עמד פרסום של המערער בנושא "בירור הלכות הריגת גוי" שבגיניו הואשם והורשע בפרסום הסתה לגזענות ובעידוד אלימות על פי סעיף 4(א) לפקודת מניעת טרור, תש"ח-1948 שהייתה בתוקף באותה עת. מרבית שופטי ההרכב המורחב היו תמימי דעים כי הפרסום, הקובע כי קיימת רשות ולעיתים אף חובה לפגוע בגויים, מסית לגזענות ותוכנו מעיד על קיומה של מטרה להסית, הנדרשת לשם הרשעה בעבירה (פס' 30 לפסק דינו של השופט מצא). כן נקבע כי אף על פי שהפרסום מתייחס לגויים באופן כללי, ניתן להבין מתוכנו ומנסיבות פרסומו כי הכוונה היא להסתה כלפי ערבים (שם, פס' 29). לצד זאת נחלקו שופטי ההרכב במספר שאלות עיוניות.

97. ראשית נחלקו השופטים בשאלה האם פרסום שהוא תמים כשלעצמו ולא גזעני במהותו יכול לענות על דרישת הסעיף. זאת, שכן לשון הסעיף מתייחסת ל'פרסום דבר', ללא תנאי שהפרסום יהיה גזעני דווקא. השופט מצא קבע כי גם דבר שתוכנו חף מגזענות עשוי למלא את היסוד העובדתי של העבירה אם פורסם מתוך "מטרה" להסית לגזענות (שם, פסקאות 22-24 לפסק דינו), ואילו הנשיא ברק סבר כי ההסתה לגזענות צריכה למצוא ביטוי בטקסט המתפרסם כפי שיש להבינו בהתחשב בלשונו ובנסיבות העניין (שם, פס' 2 לפסק דינו). יצוין כי שאלה זו אינה מתעוררת בעניינו, שכן הפרסומים בהם מדובר הם גזעניים כשלעצמם, ועל כן ודאי שמקיימים יסוד זה של העבירה אף לפי גישת הנשיא ברק.

98. שאלה נוספת לגביה נחלקו השופטים, שעשויה להיות רלבנטית לענייננו, הייתה האם העבירה כולל רכיב הסתברותי אובייקטיבי, באופן אשר מחייב להוכיח כי הפרסום עשוי אכן להסית לגזענות. עמדת מרבית השופטים הייתה כי התשובה לכך היא שלילית, בין היתר בהיעדר עיגון למבחן הסתברותי בלשון הסעיף (ר' למשל פס' 34 לפסק דינו של השופט מצא; מרדכי קרמניצר "פרשת אלבה: בירור הלכות הסתה לגזענות" משפטים ל 105, 109 (1999) (להלן: "קרמניצר"), ונראה שזו העמדה שקנתה אחיזה בפסיקה (בג"ץ 2684/12 י"ב בחשון התנועה לחיזוק הסובלנות בחינוך הדתי נ' היועץ המשפטי לממשלה (9.12.2015) (להלן: "התנועה לסובלנות") ר' פס' 9 ו-19-15 לפס"ד של השופט ג'ובראן). מעבר לצורך אם כן, יוער כי האמירות שפורסמו במסגרת שידורי ערוץ 14 המהוות הסתה לגזענות, כפי שיפורט להלן, הן כאלו שעל פי נסיבותיהן ותוכן עשויות בוודאות קרובה להסית לגזענות (לעניין זה ר' פס' 84-80 לעיל, שכן נסיבות הפרסום רלבנטיות גם לעניין זה).

99. שאלה נוספת, שהושארה בפרשת **אלבה** בצריך עיון, הייתה ביחס לתחולת הלכת הצפיות כתחליף מהותי לרכיב המטרה בעבירת ההסתה לגזענות (**קרמניצר**, 126-136). יצוין כי אף אם שאלה זו עשויה להיות רלבנטית לשלב ההעמדה לדיון, ובוודאי לשלב ולאפשרות ההרשעה, הרי שהיא אינה רלבנטית לשלב הפתיחה בחקירה בו אנו עוסקים. כך למשל עמד השופט מצא בעניין **אלבה** על כך שתוכנו הגזעני של הפרסום מהווה ראיה לכאורה לקיומו של רכיב המטרה (**אלבה**, פס' 28), ועל כן מקל וחומר די בפרסום עצמו כדי להקים חשד סביר.

100. בהתאם לאמור, נביא להלן דוגמאות לאמירות שפורסמו בשידורי הערוץ אשר מהוות הסתה לגזענות, או לכל הפחות מעלות חשד לעבירה הסתה לגזענות. ניתן להצביע על מספר 'סוגי' אמירות אשר חזרו על עצמן בשידורי הערוץ.

101. האמירה השכיחה ביותר, אשר חזרה ונאמרה בשידורי הערוץ עשרות פעמים על ידי דוברים שונים עד שהפכה כמעט לדבר מובן מאליה, הייתה האמירה לפיה "אין בעזה חפים מפשע". כך למשל צייץ אראל סג"ל ביום 13.10.2023 "אין חפים מפשע בעזה, מחה זכר עמלק" (ר' פס' 27(ג)). באופן דומה אמר אליהו יוסיאן בתכנית "הפטריטים" מיום 9.10.2023 ש"אין חפים מפשע. זה בדיוק, כשאתה אומר 'אוכלוסייה', אין אוכלוסייה. יש שני מיליון וחצי טוריסטים" (ר' פס' 27(כב)). כך גם ציין אבנר אברהם במשדר מיוחד מיום 18.12.2023 כי "המושג בלתי מעורבים לא רלוונטי לעזה. עזה צריכה להיענש לאורך זמן". ביום 9.1.2024 צייץ שמעון ריקלין בטוויטר: "כל עזה זה חמאס. וההפרדה המלאכותית שבלנקן מנסה לכפות עלינו בין האזרחים לבין חמאס היא מטופשת". בדברים אלו יש משום הסתה כנגד תושבי עזה הפלסטינים, המתוארים כולם כמחבלים אשר דמם מותר (ועל כן לפחות בחלק מהמקרים הדברים אף מעלים חשד לעבירת הסתה לאלימות).

102. יצוין בהקשר זה, כי ההגדרה למושג "גזענות" הקבועה בסעיף 144א' לחוק העונשין כוללת כאמור "רדיפה, השפלה, ביזוי, גילוי איבה, עוינות או אלימות, או גרימת מדנים כלפי ציבור או חלקים של האוכלוסייה, והכל בשל צבע או השתייכות לגזע או למוצא לאומי-אתני". בעניין **אלבה** עמד השופט מצא על כך שאין לפרש סעיף זה בדווקנות, וכי פרשנות המושג צריכה להיעשות על רקע תכלית החוק "המיועד להגן על כל אדם ועל כל קיבוץ אנושי" (**אלבה**, פס' 15;

ר' גם פס' ס"ו לפס"ד בעניין **התנועה לסובלנות**). משכך, ודאי שהסתה כלפי תושבי עזה עונה להגדרה זו, כהסתה על רקע מוצא לאומי-אתני.

103. יתר על כן, במקרים רבים התבטאו דוברים בערוץ באופן שכרך יחד את הפלסטינים כולם, תוך ייחוס טרוריות ואלימות לאוכלוסייה כולה. כך למשל אמר יותם זמרי ביום 9.10.2023 כי **"אין שום הבדל [...]. בין חווארה לעזה. תאוות הדם היהודי היא אותו דם יהודי [...]. המלחמה שלנו היא לא מול חמאס ולא מול הרשות הפלסטינית. היא מול הפלסטינים ותאוות הרצח היהודי. ועד שהם לא יבינו כולם, בכל דרך, שזה לא ישתלם והם ישלמו בכל מה שצריך – המאבק הזה לא ייגמר"**. באופן דומה התייחסה נווה דרומי ב-9.10.2023 לכך ש**"מי שאחראי לפוגרום הזה זה הפלסטינים. זה כל הישות הזאת, שהזהות שלה והקיום שלה תלויים במאבק בנו"** וכן אמרה כי **"אני לא רואה בזה חמאס, אני רואה בזה פלסטינים"**. ביום 20.6.2024 אמר יותם זמרי כי **"חמאס זה העם הפלסטיני [...]. ולכן את מי שצריך לנצח זה את העם הפלסטיני"**.

104. במקרים אחרים התייחסו הדוברים באופן גזעני לערבים כולם, פעמים רבות אף תוך ייחוס תכונות כגון רצחנות ותאוות דם, והתייחסו לצורך לפעול בכוחנות על מנת **"לדבר איתם בשפתם"**. כך, בציוץ שפרסם אראל סג"ל ביום 12.10.2023 ייחס לתושבי עזה **"פרברסיות רצחניות"** וקרא לנקמה. באותו יום קרא ינון מגל למניעת סיוע הומניטרי לעזה והצדיק את הדברים באמירה המיוחסת לנעמי שמר לפיה **"הערבים אוהבים את הדם שלהם חס ומהביל"**. עוד באותו יום אמר אראל סג"ל כי **"אי אפשר עם החיות האלה, לבוא ולהסתדר... זה רק בכוח. רק בכוח"**. באופן דומה ביום 10.10.2023 קרא ח"כ לשעבר פייגלין, אשר התארח מספר פעמים בתכניות הערוץ, להתיר רסן בפעולה בעזה על מנת על מנת לשלוח מסר מרתיע גם כלפי ערביי הגדה וישראל, מאחר ש**"הערבים אותם ערבים [...]. התרבות היא אותה תרבות וזה לא משנה אם זה בג'לג'וליה או בעזה"**. באופן דומה, ביום 7.11.2023 שודרו חילופי הדברים הבאים בין ח"כ אביחי בוארון לשמעון ריקלין:

"בוארון: [...]. הנה הם מוכיחים לנו שזה יותר חזק מהם. שהם לא יכולים שלא לפגוע בישראל. שהם לא יכולים שלא להיכנס ולשחוט תינוקות, ולאנוס נשים, ולערוף ראשים. כי זה"ה הם."

ריקלין: עמלק!

בוארון: [...]. זה לא רק מאבק דתי, זה מאבק תרבותי. [...]. או בני אור או בני חושך. ובמאבק [...]. מי יחיה ומי ימות אנחנו מחויבים לחיים."

ריקלין: יפה מאד."

105. באופן דומה במקרים רבים שודרו בערוץ התבטאויות רבות של דה-הומניזציה של האוכלוסייה הפלסטינית בעזה. כך למשל ביום 26.11.2023 התייחס יותם פליישמן לעזתים כאל **"חולדות אנטישמיות"** וקרא להדביר אותם. במקרים רבים אחרים התייחסו הדוברים לעזתים או לפלסטינים כולם כאל **"חיות"**. ביום 6.5.2024 אף הטיל ספק דני נוימן באנושיותה של האוכלוסייה העזתית (ר' פס' 27(כא) לעיל).

106. כך גם בולטת התייחסות משפילה ומזלזלת כלפי אוכלוסייה אזרחית פלסטינית. כך למשל בתכנית "ריקלין ושות'" מיום 8.7.2024 חגגו שמעון ריקלין ואראל סג"ל את גירוש האוכלוסייה האזרחית מצפון הרצועה. על רקע תמונות של שיירות עקורים, בהן נשים וקשישים, קרא ריקלין: **"אני רואה את זה ומתמוגג"**. זאת בהמשך להצגת תמונות העקורים על רקע השיר "חרבו דרבו" והמילים **"חבורת עכברים, פאקרים, יוצאים מהמחילה"**. באופן דומה ביום 27.5.2024 פרסם ינון מגל בעמוד הטוויטר שלו תמונה משריפה שפרצה במחנה עקורים ברפיח בעקבות תקיפה ישראלית, במסגרתה נהרגו עשרות אזרחים והוסיף את הכיתוב **"ההדלקה המרכזית השנה ברפיח"**.

107. כך גם ביום 9.12.2023 התייחס יותם זמרי לתמונות של אזרחים שנעצרו על ידי הצבא כשהם כפותים בבגדים תחתונים ואמר **"זה בעיני תמונות שלא עושות רק טוב על הלב, הן עושות טוב לתודעה"**, זאת על אף שהבהיר בהמשך שרבים מהם אזרחים חפים מפשע ששוחררו. כך גם האמירה של יקי אדמקר מיום 10.2.2024 שהתייחס למראות הרעב בעזה ואמר כך: **"אני לא חושב שיש מישו במדינת ישראל, בארץ ישראל, שצריך לרחם על העזתים האלה. לא על מבוגרים, לא על קשישים לא על צעירים ולא על ילדים [...]** העזתים? מבחינתי שירעבו למוות. מה אכפת לי מהם? למה אנחנו צריכים [...] שיהיה לנו אכפת מהעזתים?"

108. מהאמור עולה אם כן כי התבטאויות אלו, כמו גם אמירות רבות אחרות ששודרו באופן עקבי ומתמשך בשידורי ערוץ 14 מהווים הסתה לגזענות, ולכל הפחות מעלות חשד סביר לביצוע העבירות. בפרסומים אלו יוחסו לאוכלוסייה העזתית ואף לאוכלוסייה הפלסטינית בכללותה גילויי איבה, עוינות, ביזוי, השפלה ואף אלימות. כל זאת, על רקע מוצא לאומי-אתני. יצוין כי העובדה שהדברים פורסמו בעת שניטשה מלחמה בין ישראל לארגון חמאס בעזה אין בה להכשיר ביטויים אלו, וכבר נקבע כי השימוש בביטויים גזעניים **"אינו דבר לגיטימי, גם במקום בו יש מחלוקת נוקבת, תהום עמוקה זעם ומשטמה"** (עניין **סלאח**, פס' ט').

ii. חובת המשיבים לפתוח בחקירה על פי הדין הישראלי

109. חובתה של רשות חוקרת לפתוח בחקירה כל אימת שעולה חשד לביצוע עבירה קבועה בס' 59 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב – 1982, הקובע:

"נודע למשטרה על ביצוע עבירה, אם על-פי תלונה ואם בדרך אחרת, תפתח בחקירה; אולם בעבירה שאינה פשע רשאי קצין משטרה בדרגת פקד ומעלה להורות שלא לחקור אם היה סבור שנסיונות העניין בכללותו אינן מתאימות לפתיחה בחקירה או אם היתה רשות אחרת מוסמכת על פי דין לחקור בעבירה."

110. פסיקת בית המשפט העליון עמדה על כך שחובת המשטרה לחקור קמה כל אימת שהתשתית הראייתית הראשונית מבססת חשד סביר לביצוע עבירה מסוג פשע (בג"ץ 8987/22 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' הכנסת פס' 64** (2.1.2025); בג"ץ 3921/20 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה פס' 69** (22.7.2021) (להלן: **"התנועה לאיכות**

השלטון"). כן נקבע כי הרף הראייתי הנדרש בגדר 'חשד סביר' הוא מינימלי (עניין התנועה לאיכות השלטון; בג"ץ 5023/16 ח"כ מיקי רוזנטל נ' היועץ המשפטי לממשלה פס' 9 (12.3.2020) (להלן: "רוזנטל")).

111. כפי שפורט בהרחבה לעיל, בענייננו ישנה תשתית ראייתית משמעותית לביצוע עבירות הסתה בשידורי הערוץ, ובוודאי שדי בתשתית זו לעמוד ברף של חשד סביר הנדרש לשם פתיחה בחקירה.

112. מלבד תשתית ראייתית, פתיחה בחקירה בעבירות המעוררות רגישות מיוחדת או כאלו הנוגעות לחופש הביטוי, ובהן עבירות הסתה, טעונות על פי הנחיית פרקליט המדינה באישור הפרקליטות. יוער כי בגדר העבירות המנויות בהנחייה, מופיעות בסעיף 1ד' ו-1ה' עבירות ההסתה לגזענות ולאלימות בהתאמה, אך ההנחיה לא מתייחסת לעבירת ההסתה לרצח עם. עם זאת, לנוכח הרגישות המובנת, ומאחר שההנחייה מתייחסת לעבירות "המשיקות לתחום חופש הביטוי", נתייחס להלן במאוחד לחקירה בגין כל העבירות המפורטות.

113. הנחיית פרקליט המדינה אינה מתווה אמות מידה לפתיחה בחקירה בעבירות המנויות. על כן ניתן לראות בהחלטה זו ככפופה לשיקולים הכלליים שהותוו בפסיקה כשיקולים רלבנטיים להחלטה על פתיחה בחקירה, בהם חומרת העבירה, נסיבות ביצועה והפגיעה הכרוכה בה, לצד שיקולים הנוגעים לתועלת ולנזק הכרוכים בפתיחה בחקירה (עניין רוזנטל, פס' 9).

114. בחינת מכלול השיקולים הרלבנטיים מעלה כי בענייננו קיים אינטרס ציבורי ראשון במעלה לחקור את החשדות. זאת, לנוכח היקף האמירות המעלות חשד לעבירות הסתה, הישנותן ותכיפותן בשידורי הערוץ, וכן חומרת ההתבטאויות הכוללות כאמור קריאות מפורשות לאלימות ולרצח כלפי ציבור שלם. חקירת החשדות אף מתחייבת לנוכח היקף התפוצה הרחב של האמירות ושל שידורי הערוץ, ופוטנציאל הפגיעה המשמעותי הכרוך בפרסומים אלו. **שתיקתן של רשויות האכיפה לנוכח התבטאויות אלו עשוי להתפרש כמתן לגיטימציה לשיח אלים וגזעני הקונה אחיזה בציבור הישראלי.**

115. יתר על כן, הימנעות מפתחה בחקירה במקרה זה, בו קיימת מסה משמעותית של התבטאויות חמורות במיוחד, תוביל בהכרח לכבילת ידיהן של רשויות אכיפת החוק במקרים עתידיים בהם עשויים להתעורר חשדות דומים. שכן לא יהיה ניתן לחקור מקרים אלו מבלי להיכשל בטענת הגנה של אכיפה בררנית. דבר זה יוביל למעשה להפיכתם של האיסורים על עבירות הסתה לאות מתה, דווקא ביחס למקרים חמורים של הסתה שיטתית ומאורגנת.

116. פעולת רשויות האכיפה וחקירת החשדות מתחייבת ביתר שאת בתקופה הנוכחית, כאשר בעקבות הטבח הנורא שאירע בשביעי לאוקטובר והמלחמה בעזה שבעקבותיו, הפכו התבטאויות כגון אלו העומדות במרכז העתירה לנפוצות יותר ויותר בציבוריות הישראלית, ולא פעם נאמרו אף על ידי חברי כנסת וחברי ממשלה בכירים. בהקשר זה יפים דברי כב' השופט ס' גיזבראן בעניין התנועה לסובלנות (פס' 12, ההדגשה שלנו):

"רוחות רעות של גזענות ושנאת האחר אשר מנשבות במדינתנו מובילות להתפרצויות אלימות על רקע גזעני ודתי בתכיפות הולכת וגוברת. ביטויי גזענות נשמעים לא רק בקרנות הרחוב או מפי דוברים המייצגים "שוליים קיצוניים", אלא גם על ידי אנשי ציבור ופוליטיקאים הנחשבים לחלק מהזרם המרכזי בחברה הישראלית (ויובל קרניאל "גזענות, תקשורת ולשון הרע - האם מותר לומר על גזען שהוא 'נאצי'?" המשפט יא 409, 434 (התשס"ז) (להלן: קרניאל)). באקלים הנוכחי – שבו הסתה לגזענות ולאלימות הפכה לחזון נפרץ – ישנו צורך מובהק כי הרשויות האמונות על אכיפת החוק ויישומן יעמדו על המשמר בכל תוקף ויסייעו במיגורה של התופעה."

117. בהקשר זה אף יוער כי כבר ב-15.10.2023, כשבוע לאחר השביעי לאוקטובר, ניתן 'אור ירוק' מטעם פרקליט המדינה לפתוח בחקירה בעבירות הסתה לטרור והזדהות עם ארגון טרור ללא צורך בקבלת אישור הפרקליטות ובניגוד להנחיית פרקליט המדינה כאמור.⁴ מדיניות זו הובילה למעצרים של עשרות אזרחים ותושבים ערבים בעקבות פרסומים ברשתות החברתיות, פעמים רבים בגין פרסומים שלא היוו עבירה ולעיתים תוך מעצר שלווה בהפעלת אלימות קשה.⁵

118. אין בזאת לומר כי מדיניות זו של פתיחה בחקירה בעבירות הסתה לטרור היא מוצדקת, או שחלילה יש ליישמה גם במקרים אחרים של עבירות הסתה. אלא שעל רקע צעדים נמהרים אלו, שהובילו לצעדי אכיפה כלפי פרטים בגין פרסומים בודדים ברשתות החברתיות, בולטת עוד יותר הימנעות המשיבים למלא את חובתם ולפתוח בחקירה לנוכח ראיות המעידות על הסתה שיטתית ומתמשכת בשידורי ערוץ 14.

החובה לחקור במהירות וללא דיחוי

119. לצד החובה לחקור חשד לביצוע עבירות המובא לידיעת גורמי אכיפת החוק, על הגורמים המבצעים את החקירה בפועל חלה החובה לפתוח בחקירה באופן מידי עם היוודע קיומו של חשד לביצוע העבירות, ולקיימה במהירות. חובה זו איננה טכנית, שכן איחור בפתיחה בחקירה ואיטיות בביצוע חקירה פוגעות באופן אנוש באפקטיביות שלה.

120. הדברים הם ידועים וברורים ולמעשה לא דורשים תמיכה ומראי מקום. ובכל זאת נזכיר כי בבג"ץ 5817/08 עראמין נ' היועץ המשפטי לממשלה פס' 10 (10.07.2011)) מתח ההרכב ביקורת חריפה על אופן התנהלות רשויות אכיפת החוק בפרשה, בין היתר בשל העיכוב בפתיחה בחקירה - דבר שהכשיל אותה. כבוד השופטת ארבל ציינה בפסק הדין את החשיבות הרבה בפתיחתה של חקירה באופן מידי לאחר התרחשות העבירה :

⁴ משרד המשפטים, לשכת המשנה לפרקליט המדינה (עניינים מיוחדים), "שינוי בהנחיות פרקליטות המדינה בעניין פתיחה בחקירה בעבירות הסתה והזדהות עם ארגון טרור, בעקבות מלחמת 'חרבות הברזל'", 19.10.2023. זמין כאן: https://fs.knesset.gov.il/25/Committees/25_ci_bg_3441852.pdf

⁵ בעניין זה ראו: האגודה לזכויות האזרח, "ביטול הנחיית פרקליט המדינה 'אישור פתיחה בחקירה והעמדה לדיון בעבירות או עניינים בעלי רגישות מיוחדת' והצורך הדחוף בהשבת שרביט הביקורת לפרקליטות", 18.10.2023. זמין כאן: https://fs.knesset.gov.il/25/Committees/25_ci_bg_3446175.pdf

"דווקא בהינתן הריסון שנוהג בית משפט זה ביחס להחלטות על העמדה לדין או על הימנעות ממנה, דומה שמתחדדת החשיבות של חקירה ממצה מייד בסמוך לאירוע".

121. עקרונו אלה נכונים בכל עבירה באשר היא. האפקטיביות של החקירה נפגעת ככל שעובר הזמן מביצוע העבירה. גם בעבירות מושא עתירה זו יש חשיבות לפתיחה מהירה בחקירה והעיכוב הבלתי סביר שכבר נגרם ושממשיך כעת, מצמצם את הסיכוי למיצוי הדין עם העבריינים גם בעתיד.

iii. החובה לחקור בדין הבינלאומי

122. הדין הבינלאומי מחייב את המדינות לחקור חשדות להפרה של איסורים פליליים הקבועים בו. הדבר הוא בגדר המובן מאליו, ובכל זאת נאמר כמה מילים על כך.

123. במשפט הפלילי בינלאומי מספר קטגוריות של פשעים: פשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות, פשע השמדת עם ופשעי תוקפנות (פשעים נגד השלום). בענייננו, ההתבטאויות החוזרות ונשנות והבוטות בערוץ 14 מעלות חשד לביצוע עבירות של הסתה לפשעי מלחמה, פשעים נגד האנושות ופשע רצח עם. הדין הבינלאומי המנהגי מחייב מדינות לחקור חשד לביצוע כל אחד מסוגי פשעים אלה. מקורה של החובה הן בעקרונו הכלליים של הדין הבינלאומי והן בנורמות ספיציפיות.

124. **עקרון המשלימות** הקבוע בסעיף 17 של *אמנת רומא (1998)*, שהיא חוקת בית הדין הפלילי הבינלאומי, חולש על כל הקטגוריות של הפשעים, ודרך עיגון הרעיון שלמדינות **האחריות הראשונית** לחקור, מבטאת את חובתן של מדינות לקיים בתום לב חקירות אפקטיביות ומקצועיות של חשדות לביצועם של פשעים בינלאומיים.

125. בנוסף, החובה לחקור פשעי מלחמה היא עקרון מנהגי של דיני המלחמה וקבועה באמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנה על אזרחים בימי מלחמה, 1949 (סעיפים 146-147).

126. החובה לחקור פשעים נגד האנושות היא מנהגית וקיבלה ביטוי קודיפיקטיבי בטיוטת הכללים בדבר מניעה וענישה של פשעים נגד האנושות (2019) של המועצה המשפטית הבינלאומית (International Law Commission). סעיף 3(2) לטיוטת הכללים קובע –

“Each State undertakes to prevent and to punish crimes against humanity, which are crimes under international law, whether or not committed in time of armed conflict.”

וסעיף 8 קובע במפורש שחקירת החשדות צריכה להיות **מיידית, מקצועית ובלתי תלויה** –

“Each State shall ensure that its competent authorities proceed to a prompt, thorough and impartial investigation whenever there is reasonable ground to believe that acts constituting crimes against humanity have been or are being committed in any territory under its jurisdiction.”

127. וכמובן שחובה קונקרטית לחקור ולהעמיד לדין על מבצעי פשע רצח עם וגם הסתה לרצח עם, קבועה באמנת הג'נוסייד (סעיפים 1 – “prevent and to punish”, ו-4 – “shall be punished”)

128. בנוסף לחובה הכללית לחקור הסתה לפשעים בינלאומיים, במקרה של הסתה לרצח עם בהקשר של המלחמה בעזה יש גם קביעה מפורשת וקונקרטית של האורגן השיפוטי העליון של ארגון האומות המאוחדות, בית הדין הבינלאומי לצדק. לכך נעבור כעת.

החובה לחקור חשדות לעבירות הסתה לרצח עם על פי צו מפורש מבית הדין הבינלאומי

129. כידוע, ביום 29.12.2023 פתחה דרום אפריקה בהליכים בפני בית הדין הבינלאומי לצדק בהאג (ICJ) בטענה להפרות מצדה של ישראל לחובותיה על פי אמנת הג'נוסייד בפעולותיה כלפי הפלסטינים ברצועת עזה.

130. דרום אפריקה ביקשה מבית הדין לקבוע כי החל מ-7 באוקטובר 2023, ישראל הפרה וממשיכה להפר את חובותיה תחת אמנת הג'נוסייד, ובפרט את חובתה למנוע ולהעניש מעשים העולים לכדי ביצוע של והסתה להשמדת עם. כמו כן, דרום אפריקה ביקשה מבית הדין להורות על מתן מספר סעדים זמניים דחופים כנגד מדינת ישראל, ובהם דרישה כי ישראל תשעה לאלתר את הפעילות הצבאית שלה ברצועת עזה, תימנע מנקיטת אמצעים שיש בהם לעלות לכדי אחד המעשים האסורים באמנה ותדווח באופן עתי לבית הדין אודות הצעדים שננקטה לצורך מילוי אחר הסעדים הזמניים שעליהם יורה בית הדין.

131. טענותיה של דרום אפריקה בהליך מתבססות על פעולותיה של ישראל במסגרת המלחמה בעזה, שלגביהן נטען כי הן מכוונות להביא להרס של חלק מהותי מהקיבוץ הפלסטיני. כך לגבי מספרי האזרחים ההרוגים בעזה, כך לגבי המשבר ההומניטארי, וכך לגבי הפגיעה הנרחבת בתשתיות העיר עזה, ההופכת את המגורים בה לבלתי אפשריים. את טענותיה לביסוס כוונה לביצוע ג'נוסייד ביקשה דרום אפריקה לבסס על שורה ארוכה של אמירות של פוליטיקאים ואנשי צבא, אשר בדומה להתבטאויות העומדות במרכז העתירה דנן, קראו להשמדה, להרג ולהרס נרחב בעזה. יצוין כי בגדר ההתבטאויות שהובאו על ידי דרום אפריקה לביסוס כוונה מיוחדת להשמדה מצד ישראל, נכללו מספר פרסומים המובאים גם בעתירה זו, בהם הפרסום של ינון מגל בעמוד הטוויטר הקורא “למחות את זרע עמלק” (ר' פס' 27(טו) לעיל), הקריאה של אייל גולן “למחוק את עזה לגמרי” (ר' פס' 27(טז)) וקריאתה של ח"כ קטי שטרית “לחרוש” ו"לשטח את עזה” (ר' פס' 65 ו-84 לעיל).

132. ביחס להתבטאויות אלו טענה מדינת ישראל, בין היתר, כי מדובר במקבץ לא מייצג של ציטוטים שהוצאו מהקשרם, ושנאמרו בסמוך לאירועי השביעי לאוקטובר ותחת סערת הרוחות שבאה בעקבותיו.⁶ יתר על כן, נטען כי רוח הדברים אינה מייצגת את החברה והציבור הישראלי, וכי מדינת ישראל היא מדינת חוק אשר מחויבת להעמיד לדין, ואף עושה זו, במקרים של התבטאויות הקוראות לפגיעה מכוונת באזרחים החורגת מחופש הביטוי. כך נטען על ידי נציג ישראל, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה למשפטו בינלאומי, עו"ד גלעד נועם, בדיון בפני בית הדין מיום 12.1.2024 :

"But our legal system knows how to draw a line between statements that may be troubling, and even obscene, but fall within the right of freedom of speech in a democratic society, and those statements which go beyond that right. As the Attorney General reaffirmed publicly recently, any statement calling for intentional harm to civilians contradicts the policy of the State of Israel and may amount to a criminal offence, including the offence of incitement" (pp. 73-74)

133. ביום 26.1.2024 נתן בית הדין את החלטתו בבקשת דרום אפריקה לסעדים זמניים והורה על מספר צווים זמניים. לענייננו רלבנטי הצו השלישי, המורה לישראל כך :

The State of Israel shall take all measures within its power to prevent and punish the direct and public incitement to commit genocide in relation to members of the Palestinian group in the Gaza Strip.⁷

134. יצוין כי צו זה התקבל בתמיכת 16 משופטי ההרכב שדן בהליך, כולל השופט **אהרן ברק** שמונה מטעם ממשלת ישראל (זאת בניגוד לצווים אחרים במסגרתם חויבה ישראל לנקוט בכל הצעדים האפשריים על מנת למנוע מעשים הנופלים בגדר ההגדרה של השמדת עם באמנה, שלגביהם התנגד השופט ברק). דבר זה אינו מפתיע, שעה שישראל עצמה הצהירה כאמור שתחקור ותעמיד לדין מי שמתבטא באופן מסית, וזאת בהתאם לחובותיה בדין.

135. כמו כן, במסגרת הצווים חויבה ישראל להגיש לבית הדין עדכונים עתיים בעניין מימוש החיובים שהוטלו עליה במסגרת הצווים, ובהם גם החובה לנקוט באמצעי אכיפה כנגד ביטויי הסתה כאמור.⁸

136. אם כן, מעבר למחויבות הכללית של ישראל לחקור, בהתאם לחובות הכלליות בדין הבינלאומי ובאמנת הג'נוסייד כאמור, מחויבותה של ישראל לחקור התבטאויות שיש בהן הסתה להשמדת

⁶ ר' למשל, פרוטוקול הדיון מיום 12.1.2024, עמ' 72-74. זמין כאן : <https://www.icj-cij.org/sites/default/files/case-related/192/192-20240112-ora-01-00-bi.pdf>
⁷ Order of 26 January 2024, South Africa v. Israel, p.25. <https://www.icj-cij.org/node/203447>
⁸ שם, עמ' 26.

עם נובעת אף מצו ביניים מפורש לעניין זה. לאור האמור, ואף לנוכח הצהרותיה המפורשות של מדינת ישראל כי היא תחקור ותעמיד לדין מקרי הסתה, ניתן היה לצפות כי המשיבים יבחנו ברצינות ובכובד ראש כל תלונה להסתה לרצח עם. זאת בפרט במקרה כמו בענייננו, כאשר ישנה תשתית ראייתית ענפה המעידה על הסתה שיטתית ומתמשכת המשודרת בריש גלי. אלא שהתנהלות המשיבים מגלה כי הצהרות לחוד, ומעשים לחוד. הכל כפי שיפורט להלן.

iv. האחריות הפלילית העולה מהחשדות

137. היקף האמירות המסיתות ושכיחותן בשידורי ערוץ 14 מצביעות על קו מערכתי אשר חורג מעניינם של דוברים והתבטאויות פרטניות. לא מדובר על מקרה קיצוני בודד, או על פליטת פה כזו או אחרת. צפייה בשידורי הערוץ מעלה כי הדוברים "מתוגמלים" על אמירות קיצוניות ופרובוקטיביות במיוחד במחיאיות כפיים מהקהל (אשר כמובן נעשות באישור ההפקה ובעידודה). הטון המבודח המאפיין בין השאר את תכנית הדגל "הפטרייטים" ומכשיר לעג לסבל והרג פלסטינים ולדה-הומניזציה הוא בחירה מערכתית אשר חורגת מאמירה מסיתה של מגיש או אורח ספציפי. כך גם עצם מתן הלגיטימציה בשידורי הערוץ לאמירות מזוויעות הקוראות לרצח המוני ולהשמדה, וזאת באופן חוזר ונשנה אשר כאמור הופך את שידורי הערוץ למכונת הסתה שיטתית. **כל אלו חורגים מעניינם של דובר זה או אחר, ומעידים על בחירה מכוונת מצד העומדים מאחורי שידורי הערוץ, בין אם מדובר בעורכים, במאים ואף חברי ההנהלה ובעלים של הערוץ. אלו עשויים לשאת באחריות פלילית בגין האמירות, כמי שהיו אחראים ובעלי שליטה על הפרסומים.**

138. בהקשר זה יצוין כי בפרשת המדיה הודגשה האחריות של עורכים ומוציאים לאור בגין פרסומים מסיתים המפורסמים באמצעי מדיה שבשליטתם. כך למשל נקבע:

"... publishers and editors are regarded as equally responsible on the grounds that they are providing a forum and that the owners have "the power to shape the editorial direction..."

(הכרעת הדין בפרשת המדיה, פס' 1003)

139. בהתאם לכך נקבעה אחריותם של הנאשמים, שהיו כאמור מייסדים, עורכים ראשיים ומנהלים של גופי תקשורת, לפרסומים המסיתים גם אם הדברים לא נאמרו או נכתבו על ידם, וזאת לאחר שנקבעו ממצאים עובדתיים בדבר מעורבותם בשידורים והשפעתם בפועל על הקו האידיאולוגי המנחה (ר' למשל פס' 135, 567-568 להכרעת הדין).

140. באופן דומה האחריות בגין עבירות הסתה לאלימות וגזענות מוטלת על "המפרסם", אשר על פי הגדרתו בסעיף 34 כד לחוק העונשין כולל קשת רחבה של התנהגויות שהדגש בהן הוא מעשה הפצה שיש בו תהודה ציבורית (ע"פ 6696/96 כהנא נ' מדינת ישראל פס' 21 לפסק דינו של כב' השופט גולדברג (2.3.1998)). משכך הרי שאף חלקם של העומדים מאחורי שידורי הערוץ כאמור עשוי להיכנס תחת הגדרה זו באופן המטיל עליהם אחריות פלילית.

141. יתר על כן, פרסום דברי ההסתה נעשה תחת כסות הערוץ, התאגיד (משיב 4). לפיכך, חקירת החשדות צריכה להתמקד גם באחריותו של ערוץ 14 כתאגיד, ולא להסתפק בבחינת אחריות נקודתית לאמירה כזו או אחרת.

142. ויודגש, כי שידורי ההסתה הפרועה במסגרת שידורי הערוץ מהווה ניצול לרעה של הרישיון שניתן לו לעשות שימוש במשאב ציבורי של זכויות שידור. חומרת העבירות, ובפרט היקף התפוצה של דברי ההסתה וכן הנזק הכרוך בהם לנפגעים פוטנציאליים כמו גם לזיהום השיח הציבורי הישראלי, נובעים במישורין משימוש לרעה במשאב ציבורי זה. לפיכך נראה כי קיים אינטרס ציבורי מובהק במיקוד החקירה באחריותו של הערוץ כתאגיד, כמי שהוא בעל הרשיון.

143. כידוע, הטלת אחריות פלילית על תאגיד בעבירות הדורשות הוכחת מחשבה פלילית נעשית מכוח תורת האורגנים ועל פי סעיף 23(א)(2) לחוק העונשין. כפי שנקבע בפסיקת בית המשפט העליון, לשם כך יש לקבוע תחילה אם המבצע הוא בבחינת אורגן של התאגיד, בין אם מכוח המבחן האורגני-היררכי, ובין אם מכוח המבחן הפונקציונלי (ע"פ 3027/90 **חברת מודיעים בינוי ופיתוח בע"מ נ' מדינת ישראל** פס' 14 (8.8.1991)).

144. בהקשר זה יצוין כי אמנם בשלב זה, טרם ביצוע החקירה, הדיון ביישום המבחנים של הטלת אחריות פלילית על התאגיד הוא תיאורטי, שעה שהחקירה טרם העלתה כל מידע אודות חלקם של הגורמים השונים בביצוע העבירות (זאת כמובן מלבד הדוברים עצמם). לצד זאת יוער כבר בשלב זה, כי ניתן להניח כי מי שמנחה את מדיניות הערוץ באשר לאמירה העקבית העולה משידוריו, מי שמעודד ומתיר את ההסתה השיטתית המשודרת יום יום בשידורי הערוץ, הוא בעל תפקיד שניתן לראותו כאורגן של התאגיד, וזאת במיוחד בשים לב לאופיו של התאגיד ולתפקידו (לעניין זה ר' אלי לדרמן "אחריות פלילית של אורגנים ושל נושאי משרה בכירים אחרים בתאגיד" **פלילים** ה' 101, 105-107 (1996)). בהקשר זה יוער כי אף חלק מהדוברים שמשמשים כמנחי תכניות הדגל של הערוץ ומזוהים עמו ציבורית עשויים להיחשב כאורגנים, לאור תפקידם המרכזי והמשמעותי בתאגיד.

145. עוד נקבע בפסיקה כי הטלת אחריות פלילית על תאגיד מכוח תורת האורגנים כפופה אף למבחן נורמטיבי במסגרתו יש לבחון האם הדבר ראוי מבחינת שיקולים של מדיניות משפטית. בהקשר זה עוצבו בפסיקה שלושה מבחני עזר (ע"פ 99/14 **מדינת ישראל נ' מליסרון בע"מ** פס' קי"ח (25.12.2014) (להלן: "**מליסרון**")).

146. על פי המבחן הראשון יש לבחון האם דבר החקיקה לא התכוון להוציא מתוכו את אחריות התאגיד. המגמה הניכרת בפסיקה היא כי למעט עבירות בעלות אופי "אנושי" מובהק, כמו למשל ביגמיה או אונס, יש לראות את דבר החקיקה ככזה שחל אף על תאגיד (עניין **מליסרון**, פס' קי"ט וההפניות המפורטות שם). בענייננו, כשמדובר על עבירות הסתה, הרי שעל פי השכל הישר ניתן לראות אף תאגיד שהוא גוף שידור כמי שעשוי לשאת באחריות פלילית בגין העבירות (לעניין זה אף ראו בג"ץ 399/85 **חבר הכנסת הרב מאיר כהנא נ' הוועד המנהל של רשות השידור** פס' 35 (27.7.1987), שם דובר על כך שרשות השידור עשויה לשאת באחריות פלילית בגין פרסום ביטוי המסית לגזענות).

147. המבחן השני נועד לבחון האם האורגן ביצע את מעשה העבירה במסגרת מילוי תפקידו, ונדמה שבעניינו אין מחלוקת שזה אכן המצב, שעה שמדובר בפעולות הקשורות קשר אינהרנטי לעבודת התאגיד (עניין **מליסרון**, פס' ק"כ).
148. בדומה לכך נראה שאף התנאי של המבחן השלישי, אשר בוחן האם הפעולה היא לטובת התאגיד, מתקיים בעניינו. זאת בפרט לאור הקביעה בפסיקה, כי רק פעולה שבוצעה במכוון כנגד האינטרס של התאגיד לא תחייב את התאגיד, כיוון שבמקרה כזה יש להניח כי האורגן פעל כאדם פרטי (עניין **מליסרון**, פס' קכ"א).
149. הנה כי כן, נסיבות החשדות מעלות כי ערוץ 14 כתאגיד עשוי לשאת באחריות פלילית בגין מקרי ההסתה האמורים. כאמור, בחינה זו במידה רבה זרה לשלב הנוכחי, ומדובר בקווים כללים אשר נועדו להבהיר את מה שלשיטתנו עולה באופן ברור מהצטברות והיקף החשדות, והוא שהחקירה כאן לא יכולה להתמצות בדוברים בלבד כאמור, וכי ראוי שאף אחריותו של הערוץ תיבחן במסגרת החקירה (לעניין זה ר' סעיף 7 להנחיית פרקליט המדינה מס' 1.14 – מדיניות התביעה בהעמדה לדין פלילי וענישה של תאגיד, הדן בחשיבות שבהתייחסות לאחריות התאגיד כבר בשלב החקירה).
150. בהתאם לאמור, נדרש לברר את החשדות כנגד הגורמים העומדים מאחורי שידורי הערוץ, בהם **בעלים, עורכים בכירים וחברי הנהלה**, אשר עשויים לשאת באחריות פלילית בגין העבירות, בין אם כמבצעים בצוותא, מסייעים או קושרי קשר.
151. כמו כן, אף הדוברים עצמם עשויים לשאת באחריות פלילית בגין ההתבטאויות ועל כן ראוי כי חשדות פרטניים כנגד הדוברים השונים, בפרט הדוברים הקבועים להם מיוחסות התבטאויות מסיתות רבות, יחקרו גם הם.

II. עילת התערבות

i. הימנעות מפתיחה בחקירה היא הפרה של חובה חוקית ובלתי סבירה באורח קיצוני

152. העותרים יטענו לאור כל האמור עד כה, כי ההימנעות מפתיחה בחקירה וקידומה היא מחדל בלתי סביר של המשיבים וכי לפיכך יש עילת התערבות ברורה של בית המשפט הנכבד במקרה זה.
153. כמפורט לעיל, לאורך חודשים ארוכים גילגלו המשיבים את התלונה מטעם העותרים מגורם אחד לאחר, מבלי שמי מהם הפעיל את סמכותו והורה על פתיחה בחקירה בהתאם לחובות האמורות שבדין ועל אף חומרת החשדות. כאמור, התנהלות זו התרחשה זמן לא רב לאחר שנציגים מטעם המדינה נתלו בעמידתם האיתנה של רשויות אכיפת החוק וטיפולם בביטויים שעשויים להוות הסתה, ואף הפנו להצהרת המשיבה מס' 1 בנושא, ובעת שצו בית הדין הבינלאומי אשר חייב את מדינת ישראל לעשות כל שביכולתה על מנת למנוע הסתה לרצח עם תלוי ועומד.

154. יתר על כן, גם לאחר שהעותרים פנו והגישו תלונה במשטרה כפי שהונחו, נמנעה משיבה מס' 3 למלא את חובתה ולפעול במהירות ובשקידה ראויה על מנת לקדם את החקירה, ולמעשה טרם פנתה לקבלת אישור לפתיחה בחקירה כצעד ראשון והכרחי בהתאם להנחיית פרקליט המדינה.

155. ויובהר, כי לעומת שיקול הדעת הרחב המוקנה למשיבה מס' 1 בהחלטה על פתיחה בחקירה, משיבה מס' 3 כפופה לגדרי סעיף 59 לחוק סדר הדין הפלילי, על פיו ישנה חובה לפתוח בחקירה כל אימת שקיים חשד סביר לביצוע עבירת פשע (בג"ץ 2644/94 **שמעון פרצ'יק נ' היועץ המשפטי לממשלה** פס' 3 (12.7.1994); עניין **רוזנטל** פס' 10)).

156. במקרה שלפנינו, לא יכולה להיות מחלוקת שישנה תשתית ראייתית ראשונית המעלה חשד סביר לביצוע עבירה (והרבה למעלה מזה), אשר הובאה לידיעת המשטרה. מדובר במאגר המונה למעלה מ-200 אמירות הקוראות באופן ישיר ומפורש למעשי אלימות, לרצח ולהשמדה, כמו גם אמירות בעלות אופי גזעני ומכוער הכורכות את הציבור הפלסטיני כולו עם מעשי המתועבים של ארגון חמאס, תוך התייחסויות משפילות ומבזות המפשיטות את האוכלוסייה הפלסטינית בעזה ובכלל מאנושיותה. יובהר כי במסגרת החומרים שהועברו לידי המשטרה נכללו קישורים לצפייה בתכניות במסגרתן שודרו ההתבטאויות הרלבנטיות, באופן המאפשר להתרשם מהדברים באופן ישיר ובהקשר המלא בו נאמרו.

157. אי חקירת החשדות היא חמורה במיוחד שעה שאין מדובר באירוע נקודתי שהתרחש בעבר ושפגיעתו הסתיימה. כפי שעולה מההתבטאויות שתועדו על ידי העותרים, ההסתה העולה משידורי ערוץ 14 אינה תחומה רק לשידורים הסמוכים לשבעה באוקטובר, אלא נמשכה גם חודשים ארוכים לאחר מכן. למעשה, חלק מהאמירות המתועדות שודרו בעת האחרונה ממש, על כן לא ניתן אלא להניח כי דברים דומים ממשיכים להיאמר ולהיות משודרים בערוץ גם בעת הזו. כלומר לא מדובר "רק" בחקירה לצורך ענישה והרתעה אלא גם בחקירה הדרושה לשם סיכול המשך ביצוע העבירה.

158. בנוסף, הימנעות מפתחה בחקירה לא רק שמנוגדת לחובה חקוקה מפורשת, היא חוטאת לשורה של אינטרסים בדבר הגנה על הציבור מפני הסתה שיש בה סכנה ממשית למעשי אלימות כפי שפורט לעיל, ואף לאינטרס הציבורי שבהקעת שיח גזעני ואליים כחלק מערכי היסוד הדמוקרטיים.

159. בית המשפט העליון עמד זה מכבר על כך שהמאבק בגזענות, בהסתה ובשנאת האחר הם נשמת אפה של הדמוקרטיה הישראלית, וכי מאבק זה מצדיק ואף מחייב לא אחת את הגבלת חופש הביטוי, לעיתים אף תוך נקיטה באכיפה פלילית (ר' למשל בג"ץ 399/85 **חבר הכנסת הרב מאיר כהנא נ' הוועד המנהל של רשות השידור** פס' 33 (27.7.1987)). לעניין זה יפים דברי כב' השופט ברנזון בבג"ץ 392/72 **אמה ברגר נ' הוועדה המחוזית לתכנון ובנייה, מחוז חיפה** (19.9.1973):

"כשגלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו קרבנות היינו לאומות העולם שבתוכם ישבנו, ובכל הדורות טעמנו את הטעם המר של רדיפות, נגישות והפליית רק בגלל היותנו יהודים "שדתיים שונות מכל עם". מלומדי ניסיון מר ואומלל זה, שחדר עמוק עמוק להכרתנו ולתודעתנו הלאומית והאנושית, ניתן

לצפות שלא נלך בדרכים הנלוזות של הגויים, ובהתחדש עצמאותנו במדינת ישראל עלינו להיזהר ולהישמר מכל צל של הפליה [...] שנאת זרים קללה כפולה בה: היא משחיתה את צלם אלוהים של השונא וממיטה רעה על השונא על לא אוון בכפו. עלינו לגלות יחס אנושי וסובלני כלפי כל מי שנברא בצלם ולקיים את הכלל הגדול של שוויון כל בני-אדם בזכויות ובחובות."

160. באופן דומה בא"ב 1806/19 ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21 נ' ד"ר עופר כסיף (18.7.2019) הביאה הנשיאה א' חיות את דברי ח"כ אליעזר קולס ממליאת הכנסת:

"דמוקרטיה היא ה'אני מאמין' של עם ודרך חייו. לדמוקרטיה צריך לחנך ועל דמוקרטיה חייבים להגן. במשטר דמוקרטי אין מקום להסתה גזענית, אין מקום לגזענות, אין מקום לפגיעה בשום אדם על רקע של גזע, דת, לאום או מין. הגזענות והאפליה מנוגדות לאופיו של משטר דמוקרטי ולאופיו של העם היהודי, שחש על בשרו גזענות מהי"

161. וכך גם דברי כב' השופט מצא בפרשת אלבה:

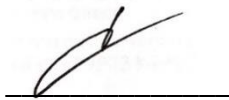
"התופעה של הסתה גזענית פוגעת בדמותה של המדינה, כמדינה יהודית ודמוקרטית. מדינת ישראל, כמדינה מתוקנת המושתתת על ערכי מוסר יהודיים וכלליים, אינה יכולה ואינה רשאית, למען שלומה ולמען עתידה, להתייחס בסלחנות לתופעות עכורות של הסתה גזענית."

162. מהאמור עולה אם כן כי שאט הנפש מביטויי גזענות עולה בהכרח וכרוכה בניסיון העבר של העם היהודי. על רקע דברים אלו, בולטת אוזלת היד של המשיבים אשר חמורה במיוחד שעה שמדובר באמירות המעלות חשד לעבירה החמורה של הסתה לרצח עם. לנוכח חומרת ההתבטאויות, היקף ההסתה ושיטתיותה, כמו גם הפלטפורמה המרכזית בה שודרו, נדרשת פעולה נחרצת ותקיפה של רשויות אכיפת החוק, לכל הפחות על מנת לבחון את החשדות ולברר אם יש בהן ממש. זאת, בפרט שעה שקיים צו בעניין זה ממש מטעם בית הדין הבינלאומי לצדק, ואף לאור ההתהדרות נציגי המדינה בטיפולם המסור בנושא.

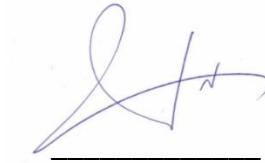
ד. סוף דבר

163. לאור האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא צו על תנאי כמפורט בפתח כתב העתירה, ולאחר קבלת תגובת המשיב ודיון – להופכו למוחלט.

164. כמו-כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים ושכר-טרכת עורכי דינם, וזאת בתוספת מע"מ וריבית כחוק.

עינת גייר, עו"ד

מיכאל ספרד, עו"ד

ב"כ העותרים